Zbierka súdnych rozhodnutí

NÁVRHY GENERÁLNEJ ADVOKÁTKY
ELEANOR SHARPSTON
prednesené 13. septembra 2018 [1]

Vec C-225/17 P

Islamic Republic of Iran Shipping Lines,
Hafize Darya Shipping Lines (HDSL),
Khazar Sea Shipping Lines Co.,
IRISL Europe GmbH,
IRISL Marine Services and Engineering Co.,
Irano Misr Shipping Co.,
Safiran Payam Darya Shipping Lines,
Shipping Computer Services Co.,
Soroush Sarzamin Asatir Ship Management,
South Way Shipping Agency Co. Ltd,
Valfajr 8th Shipping Line Co.
proti

Rade Európskej únie

„Odvolanie – Reštriktívne opatrenia prijaté voči Iránu – Kritériá na zápis do zoznamu osôb a subjektov, na ktoré sa vzťahuje zmrazenie aktív – Námietka nezákonnosti – Prípustnosť – Spoločný komplexný akčný plán – Dopad na záujem na konaní v rámci odvolania – Právny základ – Legitímna dôvera – Právna istota – *Ne bis in idem* – Právna sila rozhodnutej veci – Právo na účinný súdny prostriedok nápravy – Zneužitie právomoci – Právo na obhajobu – Proporcionalita – Základné práva – Zjavne nesprávne posúdenie“

1. Iránska islamská republika (ďalej len „Irán“) sa podieľa na programe činností v jadrovej oblasti citlivých z hľadiska nedovoleného šírenia zbraní a nosičov jadrových zbraní (ďalej len „program šírenia jadrových zbraní“). Organizácia Spojených národov a Európska únia sa rôznymi spôsobmi snažili odpovedať na hrozbu, ktorú tento program predstavoval a neustále predstavuje.

1 Jazyk prednesu: angličtina.

2. Týmto odvolaním sa odvolatelia [2] domáhajú zrušenia rozsudku Všeobecného súdu zo 17. februára 2017, Islamic Republic of Iran Shipping Lines a i./Rada [3], v rozsahu, v akom tento súd zamietol ako nedôvodné po prvé ich žaloby o neplatnosť podľa článku 263 ZFEÚ napádajúce dve opatrenia, ktorými ich mená boli zapísané do zoznamov osôb a subjektov, na ktorých aktíva sa malo vzťahovať zmrazenie v rámci reštriktívnych opatrení voči Iránu, [4] a po druhé námietky nezákonnosti, ktoré tieto subjekty uplatnili podľa článku 277 ZFEÚ proti dvom opatreniam, ktorými sa ustanovujú všeobecné kritériá zápisu jednotlivcov do týchto zoznamov. [5]

3. Výhrady uvádzané odvolateľmi vyvolávajú dôležité inštitucionálne a ústavné otázky. Predovšetkým, akou mierou voľnej úvahy disponuje Rada Európskej únie, pokiaľ ide o reštriktívne opatrenia, ktoré sa uplatňujú proti osobám a subjektom, keď po tom, čo opatrenia, ktoré pôvodne prijala protiprávne, boli zrušené, sa rozhodne upraviť kritériá uplatnenia takýchto opatrení, alebo sa rozhodne, že sa takéto opatrenia budú vzťahovať na ten istý subjekt? Do akej miery obmedzujú všeobecné zásady práva Únie a Charta základných práv túto voľnú úvahu?

Medzinárodné právo

Rezolúcie Bezpečnostnej rady OSN

4. Šírenie jadrových zbraní je nesporne jednou z najnebezpečnejších hrozieb pre medzinárodný mier a bezpečnosť 21. storočia. Od začiatku tohto tisícročia sa zdá, že Irán sa usiloval o vyvinutie programu šírenia jadrových zbraní v rozpore s medzinárodnými záväzkami, najmä Zmluvou o nešírení jadrových zbraní z roku 1968.

5. Bezpečnostná rada OSN (ďalej len „Bezpečnostná rada“) 23. decembra 2006 prijala rezolúciu 1737 (2006), v ktorej vyjadrila vážnu obavu, pokiaľ ide o program šírenia jadrových zbraní vyvinutý Iránom, a snažila sa vyvinúť nátlak na tento štát, aby „obmedzil“ program a „pozastavil“ niektoré jeho súčasti s cieľom zachovať medzinárodný mier a bezpečnosť. [6]

6. Na tento účel Bezpečnostná rada uviedla v článku 12 tejto rezolúcie, že všetky štáty by mali zmraziť finančné prostriedky, ďalšie finančné aktíva a hospodárske zdroje, ktoré sú vlastnené alebo kontrolované osobami alebo subjektmi, ktoré sa podieľajú na iránskom programe šírenia, sú s ním priamo spojené alebo ho podporujú. Takéto zmrazenie aktív by sa malo taktiež dotýkať osôb alebo subjektov, ktoré konajú v ich mene alebo podľa ich pokynov, ako aj subjektov, ktoré vlastnia alebo spravujú, aj nezákonnými prostriedkami.

2 Odvolateľmi sú Islamic Republic of Iran Shipping Lines (ďalej len „IRISL“) a 10 ďalších subjektov (ďalej len „10 spoločností“). S výnimkou spoločnosti IRISL Europe GmbH, čo je nemecká spoločnosť, ide o iránske spoločnosti. Všetky pôsobia v odvetví námornej dopravy. Ich názvy sú uvedené na úvodnej strane týchto návrhov a nebudem ich tu opakovať. Spoločnosť IRISL a 10 spoločností budem označovať spoločne ako odvolatelia.

3 Rozsudok zo 17. februára 2017 (T-14/14 a T-87/14, EU:T:2017:102, ďalej len „napadnutý rozsudok“).

4 Rozhodnutie Rady 2013/685/SZBP z 26. novembra 2013, ktorým sa mení rozhodnutie 2010/413/SZBP o reštriktívnych opatreniach voči Iránu (Ú. v. EÚ L 316, 2013, s. 46), a vykonávacie nariadenie Rady (EÚ) č. 1203/2013 z 26. novembra 2013, ktorým sa vykonáva nariadenie (EÚ) č. 267/2012 o reštriktívnych opatreniach voči Iránu (Ú. v. EÚ L 316, 2013, s. 1). Tieto opatrenia budem spoločne označovať ako „opätovný zápis do zoznamu z roku 2013“.

5 Rozhodnutie Rady 2013/497/SZBP z 10. októbra 2013, ktorým sa mení rozhodnutie 2010/413/SZBP o reštriktívnych opatreniach voči Iránu (Ú. v. EÚ L 272, 2013, s. 46), a nariadenie Rady (EÚ) č. 971/2013 z 10. októbra 2013, ktorým sa mení nariadenie (EÚ) č. 267/2012 o reštriktívnych opatreniach voči Iránu (Ú. v. EÚ L 272, 2013, s. 1). Tieto opatrenia budem spoločne označovať ako „kritériá z roku 2013“.

6 Pozri ôsme odôvodnenie a článok 2. Pre stručný prehľad medzinárodného práva uplatniteľného v rámci šírenia jadrových zbraní pozri rozsudok z 28. novembra 2013, Rada/Manufacturing Support & Procurement Kala Naft (C-348/12 P, EU:C:2013:776, ďalej len „Kala Naft“, bod 2 a nasl.).

7. Bezpečnostná rada 24. marca 2007 prijala rezolúciu 1747 (2007). V článku 5 tejto rezolúcie sa uvádzalo, že „Irán nesmie uskutočniť žiadne priame alebo nepriame dodávky, predaje alebo premiestnenia zbraní ani súvisiaceho materiálu zo svojho územia alebo prostredníctvom svojich štátnych príslušníkov, alebo prostredníctvom svojich vlajkových plavidiel alebo lietadiel, a že všetky štáty musia zakázať predaj týchto tovarov do Iránu prostredníctvom svojich štátnych príslušníkov alebo prostredníctvom svojich vlajkových plavidiel, alebo lietadiel bez ohľadu na to, či tieto tovary majú pôvod na území Iránu“ (ďalej len „zbrojné embargo“).

8. Bezpečnostná rada 3. marca 2008 prijala rezolúciu 1803 (2008). V článku 11 sa všetky štáty vyzývali, aby „kontrolovali náklad prichádzajúci z Iránu a smerujúci do tejto krajiny na lietadlách a plavidlách, ktoré vlastnia alebo prevádzkujú spoločnosti Iran Air Cargo a [IRISL] pod podmienkou, že existuje dôvodné podozrenie domnievať sa, že tieto lietadlá alebo plavidlá prepravujú tovar zakázaný podľa tejto rezolúcie alebo rezolúcie 1737 (2006) alebo rezolúcie 1747 (2007)“.

9. Rezolúciou 1929 (2010) z 9. júna 2010 Bezpečnostná rada zaviedla súbor dodatočných opatrení týkajúcich sa spoločnosti IRISL. Predovšetkým články 14 až 22 tejto rezolúcie rozširujú opatrenia na zmrazenie aktív uvedené v rezolúcii 1737 (2006) na „subjekty [IRISL], ako sú uvedené v prílohe III a na každú osobu alebo subjekt, ktoré konajú v ich mene alebo podľa ich pokynov a na subjekty, ktoré vlastnia alebo spravujú, aj nezákonnými prostriedkami, alebo, o ktorých Rada alebo [sankčný] výbor rozhodli, že im napomáhali pri obchádzaní sankcií, alebo pri porušovaní ustanovení [jeho] rezolúcií“ [7].

10. Na žiadneho z odvolateľov sa nevzťahovalo nijaké z opatrení na zmrazenie aktív prijatých Bezpečnostnou radou.

11. Predstavitelia medzinárodného spoločenstva dosiahli 14. júla 2015 dohodu s Iránom, ktorá sa týka dlhodobého riešenia pre jeho program šírenia jadrových zbraní (spoločný komplexný akčný plán, ďalej len „JCPOA“). Jedným z prvkov JCPOA bolo uvoľnenie medzinárodných sankcií uvalených na Irán. Bezpečnostná rada 20. júla 2015 schválila JCPOA rezolúciou 2231 (2015).

12. Každá z rezolúcií Bezpečnostnej rady OSN bola zavedená v Európskej únii prostredníctvom sekundárnych právnych predpisov.

Právo Únie

13. Európska rada s cieľom dosiahnuť súlad s rezolúciou 1929 (2010) prijala 17. júna 2010 „Vyhlásenie o Iráne“ [8]. Bod 4 vyzýval Radu, aby prijala opatrenia na vykonanie opatrení uvedených v tejto rezolúcii, ako aj *sprievodné opatrenia* s cieľom podporiť, aby sa prostredníctvom rokovaní vyriešili všetky ostávajúce znepokojujúce otázky súvisiace s iránskym programom šírenia jadrových zbraní. Tieto opatrenia mali byť zamerané na niekoľko kľúčových odvetví ekonomiky Iránu, ako aj „iránske *odvetvie dopravy*, najmä na spoločnosť [IRISL] a jej dcérske podniky“ [9].

7 Bezpečnostná rada taktiež povolila všetkým štátom zadržať a zlikvidovať položky zakázané podľa jej predchádzajúcich rezolúcií; zakázala poskytovanie tankovacích služieb pre plavidlá vo vlastníctve Iránu alebo pre plavidlá zazmluvnené Iránom; požiadala štáty, aby oznámili každú dostupnú informáciu o prenosoch alebo činnosti spoločnosti IRISL, ktoré by mohli byť vykonané s cieľom obísť jej rezolúcie; a vyhradila si, aby štáty vyžadovali od svojich štátnych príslušníkov zvýšenú pozornosť pri obchodovaní, najmä so spoločnosťou IRISL a akýmikoľvek prepojenými subjektmi.

8 Príloha II záverov Európskej rady z tohto dátumu (dokument číslo EUCO 3/10).

9 Kurzívou zvýraznila generálna advokátka.

Pôvodný zápis odvolateľov do zoznamu v roku 2010

14. Rozhodnutím Rady 2010/413/SZBP z 26. júla 2010 o reštriktívnych opatreniach voči Iránu a o zrušení spoločnej pozície 2007/140/SZBP (Ú. v. EÚ L 195, 2010, s. 39) Rada konala podľa tohto vyhlásenia a prijala dodatočné reštriktívne opatrenia. Článok 20 ods. 1 písm. b) stanovoval povinnosť zmraziť aktíva subjektov, ktoré sú zapojené do činností „Iránu v jadrovej oblasti citlivých z hľadiska šírenia jadrových zbraní alebo do vývoja nosičov jadrových zbraní alebo sú s týmito činnosťami a vývojom priamo spojené alebo ich podporujú“, „subjektov, ktoré pomáhali označeným osobám alebo subjektom pri obchádzaní alebo porušovaní ustanovení [rezolúcií Bezpečnostnej rady]… 1737 (2006),… 1747 (2007),… 1803 (2008) a… 1929 (2010)“ a „subjektov… spoločnosti IRISL a subjektov, ktoré vlastnia alebo kontrolujú alebo ktoré konajú v ich mene“, ako sú uvedené v prílohe II. Mená odvolateľov tak boli zapísané do zoznamu v prílohe II.

15. Zápis spoločnosti IRISL do zoznamu uvedeného v prílohe II rozhodnutia 2010/413 sa zakladal na týchto dôvodoch: „IRISL bola zapojená do prepravy vojenského nákladu vrátane zakázaného nákladu z Iránu. Tri takéto incidenty zahŕňali jednoznačné porušenia, ktoré boli ohlásené výboru Bezpečnostnej rady pre sankcie voči Iránu. Povaha väzby IRISL na šírenie viedla k tomu, že [Bezpečnostná rada] vyzvala štáty, aby uskutočňovali inšpekcie plavidiel IRISL, keď sa možno opodstatnene domnievať, že dotknuté plavidlo prepravuje tovar zakázaný podľa [rezolúcií Bezpečnostnej rady] 1803 a 1929.“ Zápis ďalších odvolateľov bol odôvodnený tým, že išlo o spoločnosti, ktoré boli vlastnené alebo kontrolované spoločnosťou IRISL alebo ktoré konajú v jej mene.

16. Na účely uplatňovania tohto rozhodnutia *erga omnes* Rada v ten istý deň prijala vykonávacie nariadenie Rady (EÚ) č. 668/2010 z 26. júla 2010, ktorým sa vykonáva článok 7 ods. 2 nariadenia (ES) č. 423/2007 o reštriktívnych opatreniach voči Iránu (Ú. v. EÚ L 195, 2010, s. 25), prostredníctvom ktorého boli mená odvolateľov zapísané do zoznamu v prílohe V nariadenia Rady (ES) č. 423/2007 z 19. apríla 2007 o reštriktívnych opatreniach voči Iránu (Ú. v. EÚ L 103, 2007, s. 1) (ďalej len „zápisy do zoznamu z roku 2010“). Aktíva odvolateľov boli teda v skutočnosti zmrazené od 26. júla 2010. Dôvody pre zápis do zoznamu označené Radou boli v podstate rovnaké ako tie, ktoré boli uvedené na účely zahrnutia odvolateľov do prílohy II rozhodnutia 2010/413.

Prvé konanie pred Všeobecným súdom

17. Návrhom podaným na Všeobecný súd 8. októbra 2010 odvolatelia [10] podali žalobu, ktorou sa domáhajú zrušenia rozhodnutia o zápise ich mien do prílohy II rozhodnutia 2010/413 a do prílohy V nariadenia č. 423/2007.

18. Rozsudkom zo 16. septembra 2013, Islamic Republic of Iran Shipping Lines a i./Rada [11], Všeobecný súd zrušil prílohu II rozhodnutia Rady 2010/413 a súvisiace opatrenia v rozsahu, v akom sa týkali žalobcov v tejto veci z troch hlavných dôvodov. Po prvé Všeobecný súd konštatoval, že Rada z právneho hľadiska nedostatočne odôvodnila svoje tvrdenie, podľa ktorého IRISL správaním, ktoré sa jej vytýka, *pomáhala osobe, subjektu alebo orgánu nachádzajúcim sa na zozname porušovať ustanovenia* relevantnej právnej úpravy Únie a platných rezolúcií Bezpečnostnej rady v zmysle článku 20 ods. 1 písm. b) rozhodnutia 2010/413. Po druhé Rada nepreukázala, že sa IRISL tým, že trikrát prepravovala vojenský materiál v rozpore so zákazom stanoveným v článku 5 rezolúcie Bezpečnostnej rady 1747 (2007), *podieľala* na šírení jadrových zbraní v zmysle článku 20 ods. 1

10 Urobili tak spoločne so šiestimi ďalšími žalobcami, ktorí nie sú stranou konania v prejednávanej veci a ktorých mená tu preto nebudem uvádzať.

11 Rozsudok vo veci T-489/10, EU:T:2013:453 (ďalej len „rozsudok Všeobecného súdu z roku 2013“).

písm. b) rozhodnutia 2010/413 a článku 7 ods. 2 nariadenia č. 423/2007. Po tretie ani za predpokladu, že iné žalobkyne ako IRISL boli skutočne vlastnené alebo kontrolované touto spoločnosťou alebo konali na jej účet, táto okolnosť neodôvodňuje prijatie a zachovanie reštriktívnych opatrení, keďže IRISL nebola platne uznaná za subjekt podieľajúci sa na šírení jadrových zbraní.

19. Všeobecný súd zachoval účinky zrušených opatrení až do uplynutia lehoty na podanie odvolania proti jeho rozsudku, čiže do 26. novembra 2013.

Zmena kritérií pre zápis do zoznamu v roku 2013

20. Rozhodnutím Rady 2013/497/SZBP z 10. októbra 2013, ktorým sa mení rozhodnutie 2010/413/SZBP o reštriktívnych opatreniach voči Iránu (Ú. v. EÚ L 272, 2013, s. 46), Rada rozšírila pôsobnosť *ratione personae* opatrení na zmrazenie aktív obsiahnutých v článku 20 ods. 1 písm. b) rozhodnutia 2010/413 pridaním nových kritérií. Tieto kritériá rozšírili pôsobnosť na „os[oby] alebo subjekt[y], ktoré obchádzali alebo porušovali ustanoven[ia] [rezolúcií Bezpečnostnej rady] 1737 (2006),… 1747 (2007),… 1803 (2008) a… 1929 (2010) alebo tohto rozhodnutia“ a „os[oby] a subjekt[y], ktoré poskytujú… spoločnosti IRISL poistenie alebo iné kľúčové služby, alebo subjekt[y] v [jej] vlastníctve alebo [ňou] kontrolovanými alebo konajúcimi v [jej] mene“.

21. Na účely vykonania týchto zmien Rada nariadením Rady (EÚ) č. 971/2013 z 10. októbra 2013, ktorým sa mení nariadenie (EÚ) č. 267/2012 o reštriktívnych opatreniach voči Iránu (Ú. v. EÚ L 272, 2013, s. 1)[12], zmenila článok 23 ods. 2 písm. b) a e) nariadenia (EÚ) č. 267/2012 o reštriktívnych opatreniach voči Iránu. Po tejto zmene toto ustanovenie stanovovalo zápis do prílohy IX a zmrazenie aktív osôb, subjektov a orgánov, ktoré boli označené ako tie:

„b) ktoré sú fyzickými alebo právnickými osobami, subjektmi alebo orgánmi, ktoré obchádzajú alebo porušujú, alebo pomáhajú osobe, subjektu alebo orgánu
uvedeným na zozname obísť alebo porušiť ustanovenia tohto nariadenia, rozhodnutia Rady [2010/413] alebo [rezolúcií Bezpečnostnej rady] 1737 (2006),… 1747 (2007),… 1803 (2008) a… 1929 (2010);

…

e) ktoré sú právnickými osobami, subjektmi alebo orgánmi vo vlastníctve spoločnosti [IRISL] alebo kontrolovanými spoločnosťou IRISL alebo ktoré sú fyzickými alebo právnickými osobami, subjektmi alebo orgánmi konajúcimi v jej

mene alebo fyzickými alebo právnickými osobami, subjektmi alebo orgánmi poskytujúcimi poistenie alebo iné kľúčové služby spoločnosti IRISL alebo subjektmi v jej vlastníctve alebo ňou kontrolovanými alebo konajúcimi v jej mene.“

Opätovný zápis odvolateľov do zoznamu v roku 2013

22. Listom z 22. októbra 2013 Rada oznámila IRISL, že sa domnieva, že IRISL sa podieľala na preprave zbrojného materiálu z Iránu v rozpore s ustanoveniami článku 5 rezolúcie Bezpečnostnej rady 1747 (2007) a že preto spĺňala kritérium stanovené v článku 20 ods. 1 písm. b) rozhodnutia 2010/413 a článku 23 ods. 2 písm. b) nariadenia č. 267/2012 týkajúce sa osôb alebo subjektov, ktoré obchádzali

12 Nariadenie Rady (EÚ) č. 267/2012 z 23. marca 2012 o reštriktívnych opatreniach voči Iránu, ktorým sa zrušuje nariadenie (EÚ) č. 961/2010 (Ú. v. EÚ L 88, 2012, s. 1) nahradilo nariadenie Rady (EÚ) č. 961/2010 z 25. októbra 2010 o reštriktívnych opatreniach voči Iránu, ktorým sa zrušuje nariadenie (ES) č. 423/2007 (Ú. v. EÚ L 281, 2010, s. 1), ktoré samotné nahradilo nariadenie (ES) č. 423/2007.

alebo porušovali niektoré rezolúcie Bezpečnostnej rady (ďalej len „kritérium porušenia rezolúcií“). Rada preto oznámila spoločnosti IRISL, že opätovne mala v úmysle zapísať IRISL do zoznamov osôb a subjektov, na ktoré sa uplatňujú reštriktívne opatrenia, uvedených v prílohe II rozhodnutia 2010/413 a v prílohe IX nariadenia č. 267/2012 (ďalej len „sporné zoznamy“).

23. Listami z 22. a 30. októbra 2013 Rada oznámila každej z 10 spoločností, že sa z rôznych dôvodov domnieva, že tiež spĺňajú kritériá stanovené v článku 20 ods. 1 písm. b) rozhodnutia 2010/413 a článku 23 ods. 2 písm. e) nariadenia č. 267/2012 (ďalej len „kritérium týkajúce sa IRISL“). Týmto 10 spoločnostiam tak oznámila, že opätovne mala v úmysle zapísať ich mená do sporných zoznamov.

24. Rozhodnutím Rady 2013/685/SZBP z 26. novembra 2013, ktorým sa mení rozhodnutie 2010/413/SZBP o reštriktívnych opatreniach voči Iránu (Ú. v. EÚ L 316, 2013, s. 46), boli mená odvolateľov opätovne zapísané do zoznamu, ktorý sa nachádza v prílohe II rozhodnutia Rady 2010/413.

25. V dôsledku toho vykonávacím nariadením Rady (EÚ) č. 1203/2013 z 26. novembra 2013, ktorým sa vykonáva nariadenie (EÚ) č. 267/2012 o reštriktívnych opatreniach voči Iránu (Ú. v. EÚ L 316, 2013, s. 1), boli mená odvolateľov opätovne zapísané do zoznamu uvedeného v prílohe IX nariadenia č. 267/2012.

26. Opätovný zápis do zoznamu z roku 2013 o spoločnosti IRISL sa zakladal na týchto dôvodoch: „IRISL bola zapojená do prepravy zbrojného materiálu z Iránu v rozpore s bodom 5 rezolúcie [Bezpečnostnej rady] č. 1747 (2007). Tri jednoznačné porušenia boli v roku 2009 ohlásené výboru Bezpečnostnej rady OSN pre sankcie voči Iránu.“

27. Zápis mien 10 spoločností do sporných zoznamov sa zakladal na týchto dôvodoch:

– zápis mien Hafiz Darya Shipping Co., Safiran Payam Darya Shipping Co. a Hoopad Darya Shipping Agency bol odôvodnený tým, že „kon[ali] v prospech IRISL“,

– zápis mien Khazar Sea Shipping Lines Co., IRISL Europe a Valfajr Shipping Line Co. bol odôvodnený tým, že boli „vo vlastníctve IRISL“,

– zápis mien Qeshm Marine Services & Engineering Co. a Marine Information Technology Development Co. bol odôvodnený tým, že boli „pod kontrolou IRISL“,

– zápis mena Irano Misr Shipping Co. bol odôvodnený tým, že „poskyt[oval] spoločnosti IRISL kľúčové služby“, a

– zápis mena Rabbaran Omid Darya Ship Management Co. bol odôvodnený tým, že „kon[al]… v prospech IRISL“ a „poskyt[oval] jej kľúčové služby“.

Druhé konanie pred Všeobecným súdom

28. Odvolatelia návrhmi podanými do kancelárie Všeobecného súdu 6. januára a 7. februára 2014 predložili žaloby o neplatnosť voči nástrojom, ktoré mali vplyv na opätovné zápisy do zoznamu (spojené veci T-14/14 a T-87/14). Strany sa zúčastnili pojednávania 12. júla 2016.

29. Rozsudkom zo 17. februára 2017 Všeobecný súd ako nedôvodné zamietol žaloby o neplatnosť opätovného zápisu do zoznamu z roku 2013, ako aj námietku nezákonnosti, ktorá smerovala proti kritériám z roku 2013, a uložil odvolateľom povinnosť nahradiť trovy konania.[13]

Opatrenia vykonávajúce JCPOA

30. Medzičasom s cieľom vykonať rezolúciu 2231 (2015) Rada 18. októbra 2015 prijala súbor opatrení (ďalej len „opatrenia vykonávajúce JCPOA“), ktorých spoločným účinkom je najmä *pozastaviť* reštriktívne opatrenia uplatňujúce sa na jednotlivcov a subjekty uvedené v prílohe VI (predtým príloha II) rozhodnutia 2010/413 v znení zmien a doplnení a podľa toho *odstrániť* ich mená zo zoznamu osôb a subjektov, na ktoré sa vzťahujú reštriktívne opatrenia uvedeného v prílohe IX nariadenia 267/2012.[14] Podľa rozhodnutia Rady (SZBP) 2016/37 zo 16. januára 2016 o dátume uplatňovania rozhodnutia (SZBP) 2015/1863, ktorým sa mení rozhodnutie 2010/413/SZBP o reštriktívnych opatreniach voči Iránu (Ú. v. EÚ L 11 I, 2016, s. 1), tieto opatrenia nadobudli účinnosť v ten istý deň.

O odvolaní

31. Vo svojom odvolaní podanom 27. apríla 2017 odvolatelia navrhujú, aby Súdny dvor zrušil napadnutý rozsudok, zrušil podľa článku 263 ods. 4 ZFEÚ opätovný zápis do zoznamu z roku 2013, vyhlásil kritériá z roku 2013 za neuplatniteľné na ich vec na základe článku 277 ZFEÚ a uložil Rade povinnosť nahradiť trovy konania.

32. Na podporu svojho odvolania odvolatelia uvádzajú deväť odvolacích dôvodov. Preskúmam ich postupne. Predtým, ako tak urobím, budem sa zaoberať jednou predbežnou záležitosťou.

O prípustnosti odvolania

O námietke neprípustnosti vznesenej Radou

33. Rada v podstate tvrdí, že keďže sporné reštriktívne opatrenia boli pozastavené a keďže zoznamy osôb, na ktoré sa tieto reštriktívne opatrenia vzťahujú, boli zrušené Radou, aby vykonala JCPOA,[15] odvolatelia nemajú žiadny právny záujem na podaní odvolania. Z toho vyplýva, že odvolanie je neprípustné.

34. Tieto tvrdenia ma nepresvedčili.

13 Všeobecný súd taktiež ako neprípustné zamietol žaloby o neplatnosť kritérií z roku 2013. Odvolanie v tejto súvislosti nenapáda napadnutý rozsudok.

14 Pozri nariadenie Rady (EÚ) 2015/1861 z 18. októbra 2015, ktorým sa mení nariadenie (EÚ) č. 267/2012 o reštriktívnych opatreniach voči Iránu (Ú. v. EÚ L 274, 2015, s. 1) body 105, 125, 128, 129, 142, 155, 239, 251, 264, 265 a 290 v časti II prílohy vykonávacieho nariadenia Rady (EÚ) 2015/1862 z 18. októbra 2015, ktorým sa vykonáva nariadenie (EÚ) č. 267/2012 o reštriktívnych opatreniach voči Iránu (Ú. v. EÚ L 274, 2015, s. 161) a článok 1 ods. 16 rozhodnutia Rady (SZBP) 2015/1863 z 18. októbra 2015, ktorým sa mení rozhodnutie 2010/413/SZBP o reštriktívnych opatreniach voči Iránu (Ú. v. EÚ L 274, 2015, s. 174).

15 Pozri body 11 a 30 vyššie.

35. Je nesporné, že na úrovni Únie JCPOA viedla k záväzku „zrušiť všetky sankcie“ [16] a „všetk[y] ekonomick[é] a finančn[é] reštriktívn[e] opatren[ia]“ [17] a „ukončiť vykonávanie všetkých hospodárskych a finančných sankcií… súvisiacich s jadrovým programom“ [18]. Opatrenia prijaté Radou na vykonanie JCPOA *pozastavili* reštriktívne opatrenia uplatňujúce sa na jednotlivcov a subjekty uvedené v prílohe VI (predtým príloha II) rozhodnutia 2010/413/SZBP a *odstránili* mená týchto jednotlivcov a subjektov zo zoznamu osôb a subjektov, na ktoré sa vzťahujú reštriktívne opatrenia uvedené v prílohe IX nariadenia (EÚ) č. 267/2012.

36. Je takisto jasné, že ak sa Rada niekedy v budúcnosti rozhodne zrušiť pozastavenie a opätovne zapísať odvolateľov do zoznamu, aby opätovne uložila tieto (alebo podobné) opatrenia, bude preto musieť znova zmeniť a doplniť tieto akty. Odvolatelia budú pochopiteľne aktívne legitimovaní na to, aby napadli tieto akty, ako to robia a urobili v tejto veci.

37. Opatrenia vykonávajúce JCPOA vstupujú do platnosti od 16. januára 2016 s účinnosťou *ex nunc*. Neodstraňujú preto z právneho poriadku účinky, ktoré kritériá z roku 2013 a opätovný zápis do zoznamu z roku 2013 vyvolali medzi ich príslušnými dátumami nadobudnutia účinnosti a 15. januárom 2016. Odkladné účinky opatrení vykonávajúcich JCPOA preto nie sú rovnocenné účinkom zrušenia Súdnym dvorom alebo Všeobecným súdom, alebo akémukoľvek vyhláseniu neplatnosti, ktoré sa uplatňuje *ex tunc*.

38. V mojich nedávnych návrhoch vo veci Gul Ahmed Textile Mills/Rada [19] som podrobne preskúmala otázku trvajúceho záujmu na konaní. Namietala som proti uloženiu príliš prísnych požiadaviek na preukázanie tohto záujmu a dospela som k záveru, že otázka záujmu na konaní má ústavný význam a má byť posudzovaná v širšom kontexte základného práva na účinnú súdnu ochranu zakotveného v článku 47 Charty základných práv Európskej únie. [20] Tieto závery sú uplatniteľné aj v kontexte prejednávanej veci. [21]

39. Z ustálenej judikatúry vyplýva, že aj keď sporný akt už nemá vplyv na budúcnosť, žalobca má naďalej záujem, ak mu zrušenie tohto aktu môže priniesť nejaký prospech. [22]

40. Na rozdiel od veci Bank Mellat/Rada [23] predmetné opatrenia na zmrazenie aktív mohli ovplyvniť nielen právnu, ale takisto faktickú situáciu odvolateľov počas obdobia predchádzajúceho ich pozastaveniu alebo odstráneniu. Navrhované zrušenie teda mohlo v zásade priniesť odvolateľom skutočný alebo právny prospech.

41. Odvolatelia uviedli dva odvolacie dôvody na odôvodnenie ich záujmu. Týmito sú záujem na obnovení ich dobrej povesti a na podaní žaloby na náhradu škody. Každý postupne rozoberiem.

16 Odôvodnenie 9 rozhodnutia 2015/1863.

17 Odôvodnenia 5 a 6 nariadenia 2015/1861.

18 Odôvodnenie 14 rozhodnutia 2015/1863.

19 C-100/17 P, EU:C:2018:214, body 25 až 49.

20 Ú. v. EÚ C 83, 2010, s. 389 (ďalej len „Charta“). Pozri body 42 a 45 mojich návrhov.

21 Kritériá pre posudzovanie záujmu *na konaní* ako podmienky prípustnosti žaloby v čase jej podania, by sa nemali odlišovať od kritéria na posúdenie toho, či záujem *na pokračovaní v konaní* pretrváva. V tejto súvislosti súhlasím s názorom, ktorý vyslovil generálny advokát Mengozzi vo svojich návrhoch vo veci Bank Mellat/Rada (C-430/16 P, EU:C:2018:345, bod 28).

22 V takom prípade Súdnemu dvoru prináleží posudzovať *in concreto* trvanie záujmu žalobcu na konaní s prihliadnutím najmä na následky namietanej protiprávnosti a povahu údajne spôsobenej škody. Pozri rozsudok z 23. decembra 2015, Parlament/Rada (C-595/14, EU:C:2015:847, bod 18 a citovaná judikatúra).

23 Po zrušení *individuálnych* opatrení na zmrazenie aktív v tejto veci žalobca napadol opatrenia *všeobecne uplatniteľné* na finančné inštitúcie. Generálny advokát Mengozzi poznamenal, že obidva súbory opatrení sa na žalobcov uplatňovali súčasne a že prvé uvedené (individuálne opatrenia) mali ďalekosiahle účinky na ich situáciu. Dospel preto k záveru, že žalobcovia nemali žiadny záujem na zrušení menej prísnych všeobecných opatrení, ktorých účinky v skutočnosti nezmenili ich postavenie. Vo svojom rozsudku zo 6. septembra 2018 (EU:C:2018:668) sa Súdny dvor priklonil k tomuto posúdeniu: pozri body 61 a 62.

42. Po prvé Súdny dvor uznal, že žalobca, ktorý sa domáha zrušenia nariadenia ukladajúceho reštriktívne opatrenia, by mohol mať pravdepodobne aspoň nehmotný záujem na konaní, keďže prípadné zrušenie nariadenia by mohlo zmierniť, ak nie obnoviť jeho dobrú povesť. [24]

43. Na rozdiel od rozsudku vo veci Bank Mellat/Rada [25] opatrenia dotknuté vo veci samej sú svojou povahou individuálne a nie odvetvové. Možno sa hodnoverne domnievať, že ako také vystavujú odvolateľov poníženiu, keďže ukazujú *spojitosť*, ktorú medzinárodné spoločenstvo vytvára medzi týmito rozdielnymi faktickými situáciami a iránskym programom šírenia jadrových zbraní. Okrem toho zmrazením časti aktív odvolateľov sporné reštriktívne opatrenia takisto pravdepodobne ovplyvnili ich finančnú likviditu a tým ich spôsobilosť dodržiavať skoršie zmluvné záväzky.

44. Po druhé z ustálenej judikatúry vyplýva, že záujem žalobcu na zrušení aktu, ktorý ho nepriaznivo ovplyvňuje, môže pretrvávať, pokiaľ by určenie nezákonnosti mohlo slúžiť ako základ budúcej žaloby o náhradu škody spôsobenej sporným aktom. [26]

45. Nemôžem preto súhlasiť s tvrdením Rady, že pretože napadnutým rozsudkom boli žaloby odvolateľov v prvostupňovom konaní zamietnuté, je pre nich nemožné preukázať, že existovalo dostatočne závažné porušenie pravidla práva Únie zo strany Rady, ktorého cieľom je priznať jednotlivcom práva. [27]

46. Tento rozsudok nie je konečný, keďže je predmetom prebiehajúceho odvolania. Dokiaľ nie je Súdnym dvorom o tomto odvolaní rozhodnuté, žiadny záver týkajúci sa existencie závažného porušenia práva Únie, alebo jeho neexistencie, nemožno z napadnutého rozsudku vyvodiť.

47. Keďže medzi kritériami z roku 2013 a opätovným zápisom do zoznamu z roku 2013 [28] existuje úzka právna súvislosť, analýza, ktorú som práve uviedla, platí pre oba dôvody uvedené v prejednávanom odvolaní. Nevidím žiadny dobrý dôvod, prečo by záujem na konaní proti všeobecne uplatniteľným kritériám pre zápis do zoznamu mal byť posudzovaný odlišne od záujmu napadnúť individuálne opatrenia na zmrazenie aktív.

48. Usudzujem, že nadobudnutie účinnosti opatrení vykonávajúcich JCPOA 16. januára 2016 nepodkopáva trvalý záujem odvolateľov buď na pokračovaní v konaní pred Všeobecným súdom až do dňa vyhlásenia napadnutého rozsudku, [29] alebo na podaní tohto odvolania.

O námietke neprípustnosti vznesenej Komisiou

49. Komisia tvrdí, že odvolanie je neprípustné, pretože vo veľkom rozsahu opakuje žalobné dôvody a tvrdenia, ktoré odvolatelia už skôr uviedli pred Všeobecným súdom. Odvolanie je teda iba žiadosťou o opätovné preskúmanie žaloby.

24 Pozri analogicky rozsudok z 28. mája 2013, Abdulrahim/Rada a Komisia (C-239/12 P, EU:C:2013:331, body 70 až 72).

25 Pozri rozsudok zo 6. septembra 2018 vo veci C-430/16 P (EU:C:2018:668, body 54 až 59).

26 Pozri rozsudok z 31. marca 1998, Francúzsko a i./Komisia (C-68/94 a C-30/95, EU:C:1998:148, bod 74).

27 Pozri v tomto zmysle rozsudok z 19. apríla 2012, Artegodan/Komisia (C-221/10 P, EU:C:2012:216, bod 80 a citovaná judikatúra). Pozri tiež návrhy, ktoré predniesol generálny advokát Mengozzi vo veci Bank Mellat/Rada (C-430/16 P, EU:C:2018:345, bod 43).

28 Pozri rozsudok z 10. júna 1986, Usinor/Komisia (81/85 a 119/85, EU:C:1986:234, bod 13).

29 Uvádzam, že v tom čase prebiehalo konanie pred Všeobecným súdom. Je prekvapujúce, že zatiaľ čo napadnutý rozsudok bol vyhlásený po nadobudnutí účinnosti týchto opatrení, Všeobecný súd sa nezmienil o týchto opatreniach alebo o ich účinku na právnu situáciu odvolateľov a najmä na existenciu ich trvalého záujmu na pokračovaní v konaní. To však samo osebe nespôsobuje vadu napadnutého rozsudku vo vzťahu k záujmu odvolateľov, pretože tento rozsudok nevyhnutne, aj keď implicitne, vychádza z predpokladu, že odvolatelia odôvodnili tento záujem v priebehu konania.

50. Ako Súdny dvor opakovane konštatoval, v odvolaní sa musia presne uvádzať napádané časti rozsudku, ktorého zrušenia sa odvolateľ domáha, ako aj právne tvrdenia, o ktoré sa tento návrh konkrétne opiera, pod hrozbou neprípustnosti odvolania alebo dotknutého odvolacieho dôvodu. Odvolanie, ktoré neobsahuje žiadne tvrdenie týkajúce sa presného označenia nesprávneho právneho posúdenia, ktoré údajne obsahuje predmetný rozsudok, nespĺňa túto podmienku. Preto výlučne abstraktné vymenovanie dôvodov v odvolaní nezodpovedá požiadavkám stanoveným v článku 58 Štatútu Súdneho dvora Európskej únie a článku 168 ods. 1 písm. d) Rokovacieho poriadku Súdneho dvora. [30]

51. Zdá sa, že určité časti odvolania nespĺňajú kritérium stanovené touto judikatúrou. Niektoré z uvádzaných tvrdení si však zasluhujú bližšie preskúmanie, keďže vyvolávajú zásadné otázky, o ktorých možno oprávnene diskutovať. Nemyslím si preto, že odvolanie ako také by malo byť vyhlásené za neprípustné.

Podstata odvolania

52. Odvolatelia uvádzajú dva odvolacie dôvody.

53. Prvý odvolací dôvod sa týka spochybnenia platnosti kritérií z roku 2013 odvolateľmi na základe článku 277 ZFEÚ.

54. Na podporu tohto odvolacieho dôvodu odvolatelia uvádzajú päť výhrad. Tieto sa týkajú údajného nesprávneho právneho posúdenia Všeobecného súdu, pokiaľ ide po prvé o nedostatok právneho základu pre prijatie kritérií z roku 2013, po druhé o údajné porušenie zásad *právnej sily rozhodnutej veci*, právnej istoty, ochrany legitímnej dôvery a *ne bis in idem*, ako aj práva odvolateľov na účinný prostriedok nápravy, po tretie o zneužitie právomoci, po štvrté o údajné porušenie zásady proporcionality a po piate o údajný neprimeraný zásah do základných práv odvolateľov.

55. Druhý odvolací dôvod sa týka priameho spochybnenia zákonnosti opätovného zápisu do zoznamu z roku 2013 odvolateľmi, ktorým boli ich mená zapísané do zoznamov subjektov, na ktoré sa vzťahujú individuálne opatrenia na zmrazenie aktív, to znamená na základe článku 263 ods. 4 ZFEÚ. [31]

56. Na podporu tohto odvolacieho dôvodu odvolatelia uvádzajú štyri výhrady. Tieto sa týkajú údajného nesprávneho právneho posúdenia Všeobecného súdu, pokiaľ ide po prvé o zjavne nesprávne posúdenia, keď prijal záver, že kritériá pre zápis do zoznamu z roku 2013 boli splnené, po druhé o údajné porušenie práva odvolateľov na obhajobu v konaní, ktoré sa uplatnilo na ich opätovný zápis do zoznamu, po tretie o údajné porušenie zásad *právnej sily rozhodnutej veci*, právnej istoty, ochrany legitímnej dôvery a zásady *ne bis in idem*, ako aj práva odvolateľov na účinný prostriedok nápravy a po štvrté o údajné porušenie práva odvolateľov na obhajobu.

57. Tri zo štyroch výhrad uvádzaných druhým odvolacím dôvodom sa teda prekrývajú s výhradami uvádzanými v prvom odvolacom dôvode.

58. Akty napadnuté druhým odvolacím dôvodom majú však v podstate odlišnú právnu povahu. Predovšetkým, ich právny základ a teda povaha právomoci vykonávanej Radou, aby ich prijala, je odlišná a rozsah voľnej úvahy, ktorou disponuje Rada pri ich prijímaní, sa líši. Úroveň súdneho preskúmania je preto tiež odlišná. Preskúmam ich preto osobitne.

30 Pozri rozsudok zo 16. februára 2017, Brandconcern/EUIPO a Scooters India (C-577/14 P, EU:C:2017:122, bod 37 a citovaná judikatúra).

31 IRISL a Irano Misr Shipping Co. boli zapísané do zoznamu na základe dodatočných kritérií, kým zostávajúci odvolatelia boli zapísaní do zoznamu na základe už skôr existujúcich kritérií. Okrem toho Rahbaran Omid Darya Ship Management Co. bola taktiež zapísaná do zoznamu na základe novovytvoreného kritéria.

O prvom odvolacom dôvode

Prvá výhrada: neexistencia platného právneho základu pre prijatie kritérií z roku 2013

59. Všeobecný súd v bodoch 60 až 77 napadnutého rozsudku konštatoval, že kritériá z roku 2013 neboli svojvoľné a boli v súlade so zásadou proporcionality.

60. Odvolatelia tvrdia, že Rada nemala nijaký platný právny základ pre prijatie kritérií z roku 2013. Nespochybňujú *výber* právneho základu ako taký. Skôr tvrdia, že kritériá z roku 2013 *presahujú rozsah* právneho základu, na ktorom sú založené, pretože tieto kritériá neboli vhodné ani primerané so zreteľom na stanovený cieľ ukončenia iránskeho programu šírenia jadrových zbraní.

61. Odvolatelia najmä tvrdia, že keďže Všeobecný súd konštatoval (v bode 101 svojho rozsudku), že kritériá z roku 2013 nevyžadovali spojitosť medzi činnosťami príslušnej osoby alebo subjektu a šírením jadrových zbraní, tieto kritériá nemôžu byť v tomto prípade považované za vhodné. Ďalej tvrdia, že skôr kritérium porušenia zákazu Iránu predávať zbrane [článok 5 rezolúcie 1747(2007)] ako zákazov týkajúcich sa šírenia [článok 7 rezolúcie 1737 (2006)] nie je odôvodnené ani primerané. Taktiež tvrdia, že neexistoval právny základ pre zavedenie kritéria porušenia rezolúcií Bezpečnostnej rady, ktoré poslúžilo Rade pre zápis spoločnosti IRISL do zoznamu. Z toho vyplýva, že Rada nemôže tvrdiť, že kritérium týkajúce sa IRISL je nevyhnutné na odvrátenie rizika obchádzania opatrení na zmrazenie aktív uložených na IRISL.

62. Odvolatelia ďalej kritizujú Všeobecný súd za to, že nepreskúmal viaceré konkrétne tvrdenia, ktoré pred ním uviedli. Tieto tvrdenia sú: že Rada nemala nijaký objektívny dôvod zmeniť kritériá pre zápis do zoznamu a že neuviedla dôvody pre takéto konanie; najmä že Rada nedisponovala nijakým dôkazom o spojitosti medzi prepravou zbraní a programom šírenia a nemohla oprávnene predpokladať existenciu takej spojitosti, zvlášť s prihliadnutím na rozsudok Všeobecného súdu z roku 2013 a na skutočnosť, že Bezpečnostná rada neuložila nijaké reštriktívne opatrenia na spoločnosť IRISL; a že Rada „prepísala“ existujúce kritériá, len aby „chytila“ IRISL spoločne s ďalšími odvolateľmi.

63. Začnem konštatovaním, že pokiaľ ide o opatrenia, ktorými boli stanovené kritériá z roku 2013, rozhodnutie Rady 2013/497 je založené na článku 29 ZEÚ, kým nariadenie Rady č. 971/2013 je založené na článku 215 ZFEÚ. Tieto ustanovenia Zmlúv udeľujú Rade právomoc prijať akty so všeobecnou pôsobnosťou obsahujúce samostatné reštriktívne opatrenia, odlišné od opatrení osobitne odporúčaných Bezpečnostnou radou. Článok 215 ods. 1 ZFEÚ stanovuje, že Rada prijme „potrebné opatrenia“ na vykonanie rozhodnutí prijatých najmä na základe článku 29 ZEÚ. Článok 215 ods. 2 ZFEÚ umožňuje Rade prijať reštriktívne opatrenia voči fyzickým alebo právnickým osobám, skupinám alebo neštátnym subjektom. Z toho vyplýva, že v zásade má Rada skutočne právny základ na prijatie opatrení na zmrazenie aktív proti subjektom, ako sú odvolatelia.

64. Podľa ustálenej judikatúry musia súdy Únie v rámci ich súdneho preskúmania reštriktívnych opatrení priznať Rade široký rozsah voľnej úvahy pri *stanovení všeobecných kritérií* vymedzujúcich kategóriu osôb, na ktoré sa môžu vzťahovať takéto opatrenia. [32]

65. To neznamená, že Rada môže konať svojvoľne. Zákonnosť opatrenia môže ovplyvniť *zjavná neprimeranosť* opatrenia vo vzťahu k *cieľu*, ktorý príslušná inštitúcia zamýšľa sledovať. [33]

32 Pozri v tomto zmysle rozsudok Kala Naft, bod 120, a rozsudok z 21. apríla 2015, Anbouba/Rada (C-605/13 P, EU:C:2015:248, bod 41).

33 Rozsudok z 1. marca 2016, National Iranian Oil Company/Rada (C-440/14 P, EU:C:2016:128, bod 77, ďalej len „National Iranian Oil Company“).

66. Hoci súdne preskúmanie posúdenia *primeranosti* takýchto opatrení je takto obmedzené, súdy Únie musia zaručiť v zásade úplné preskúmanie zákonnosti všetkých aktov Únie z hľadiska základných práv. [34]

67. Všeobecný súd uplatnil túto judikatúru správne. [35] Ustálená judikatúra Súdneho dvora objasňuje, že cieľom režimu opatrení proti Iránu je *vyvinúť tlak* na tento štát a *prinútiť ho tak ukončiť* činnosti v jadrovej oblasti, ktoré predstavujú nebezpečenstvo šírenia alebo vývoja nosičov jadrových zbraní. [36] Tento cieľ je v súlade so širšími cieľmi Zmluvy o EÚ týkajúcimi sa vzťahov EÚ so zvyškom sveta a spoločnej zahraničnej a bezpečnostnej politiky (ďalej len „SZBP"). [37] Tento cieľ je tiež potrebné vnímať s prihliadnutím na ciele príslušných rezolúcií Bezpečnostnej rady, ktoré sa usilujú primäť Irán, aby „obmedzil" svoj program šírenia jadrových zbraní a aby „pozastavil" niektoré jeho súčasti s cieľom zachovania medzinárodného mieru a bezpečnosti. [38]

68. Pri analyzovaní zákonnosti kritérií pre zmrazovanie aktív je tiež potrebné zohľadniť historickú súvislosť. [39] Reštriktívne opatrenia proti Iránu sa postupom času vyvíjali. Majú preventívnu povahu. Ich rozsah mohol oprávnene byť (a bol) postupne rozširovaný pri viacerých príležitostiach [40], aby napravil vnímaný neúspech už skôr prijatých opatrení.

69. Kritériá z roku 2013 lakonicky uvádzajú, že kritériá pre označenie osôb a subjektov „by sa mali upraviť", bez uvedenia akýchkoľvek konkrétnych dôvodov pre takéto konanie. [41] Z kontextu však jasne vyplýva, že účelom bolo *rozšíriť* tieto kritériá, s cieľom *postihnúť ďalšie kategórie* osôb alebo subjektov *pri dosahovaní cieľov* vyplývajúcich zo Zmlúv a z existujúcich rezolúcií Bezpečnostnej rady. Z judikatúry vyplýva, že takýto cieľ nie je sám osebe protiprávny. [42] Odmietam holé tvrdenie odvolateľov, že skrytým cieľom bolo obchádzať rozsudok Všeobecného súdu z roku 2013.

70. Teraz bližšie preskúmam zákonnosť po prvé kritéria porušenia rezolúcií Bezpečnostnej rady a po druhé, kritéria týkajúceho sa IRISL.

71. Na úvod pripomínam, že obe tieto kritériá sa zameriavajú skôr na objektívne situácie alebo okolnosti ako na preukazovanie skutočnej spojitosti medzi osobami a subjektmi, na ktoré sa majú vzťahovať opatrenia na zmrazenie aktív alebo ich skutočným správaním a hlavným účelom reštriktívnych opatrení, najmä odradením od iránskeho programu šírenia jadrových zbraní. Súdny dvor v zásade uznal zákonnosť takýchto kritérií. [43]

34 Pozri v tomto zmysle rozsudok zo 16. júla 2014, National Iranian Oil Company/Rada (T-578/12, neuverejnený, EU:T:2014:678, bod 108 a citovaná judikatúra). Tento rozsudok bol potvrdený na základe odvolania vo veci National Iranian Oil Company.

35 Pozri bod 63 napadnutého rozsudku.

36 Pozri National Iranian Oil Company, bod 53, kurzívou zvýraznila generálna advokátka.

37 Podľa článku 3 ods. 5 ZEÚ v týchto vzťahoch by EÚ mala prispievať k mieru, bezpečnosti a k prísnemu dodržiavaniu a rozvoju medzinárodného práva, najmä k dodržiavaniu zásad Charty Organizácie Spojených národov. SZBP by mala zahŕňať podporu pre zásady medzinárodného práva [článok 21 ods. 2 písm. b) ZEÚ], zachovávanie mieru, predchádzanie konfliktom a posilňovanie medzinárodnej bezpečnosti v súlade s cieľmi a zásadami Charty Organizácie Spojených národov [článok 21 ods. 2 písm. c) ZEÚ].

38 Pozri bod 4 a nasl. vyššie.

39 Pozri v tomto zmysle rozsudok Kala Naft, bod 75, a uznesenie z 1. decembra 2015, Georgias a i./Rada a Komisia (C-545/14 P, neuverejnené, EU:C:2015:791, bod 33).

40 Pôvodne bolo kritérium také, že takéto osoby a subjekty sa mali podieľať na činnostiach Iránu v jadrovej oblasti alebo byť s nimi priamo spojené [článok 7 ods. 2 nariadenia Rady (ES) č. 423/2007 z 19. apríla 2007, o reštriktívnych opatreniach voči Iránu (Ú. v. EÚ L 103, 2007, s. 1)]. Toto kritérium bolo rozšírené po prvý raz v roku 2010 [článok 16 ods. 2 nariadenia č. 961/2010 (Ú. v. EÚ L 281, 2010, s. 1)]. Od tej doby nasledovalo niekoľko ďalších rozšírení.

41 Pozri odôvodnenie 2 rozhodnutia Rady 2013/497 a odôvodnenie 2 nariadenia Rady č. 971/2013.

42 Pozri analogicky rozsudok National Iranian Oil Company, bod 80.

43 Pozri rozsudky z 13. marca 2012, Tay Za/Rada (C-376/10 P, EU:C:2012:138, bod 55) (jednotlivci riadiaci určité podniky, ktorí sú spojení s vedúcimi predstaviteľmi príslušných tretích krajín); z 22. septembra 2016, NIOC a i./Rada (C-595/15 P, neuverejnený, EU:C:2016:721, body 89 a 90) („byť vlastnený alebo kontrolovaný" osobou, na ktorú sa vzťahujú reštriktívne opatrenia), a z 28. marca 2017, Rosneft (C-72/15, EU:C:2017:236, bod 82 a nasl.) (subjekty vykonávajúce ekonomickú činnosť v konkrétnej oblasti).

Kritérium porušenia rezolúcií Bezpečnostnej rady

72. IRISL bola zapísaná do zoznamu na základe kritéria zameraného na „os[oby] alebo subjekt[y], ktoré obchádzali alebo porušovali ustanoven[ia] [rezolúcií Bezpečnostnej rady] 1737 (2006),… 1747 (2007),… 1803 (2008) a… 1929 (2010).“

73. Toto kritérium bolo pridané k existujúcemu kritériu týkajúceho sa osôb a subjektov, „ktoré *pomáhali* označeným osobám alebo subjektom pri obchádzaní alebo porušovaní“ týchto ustanovení. Z tohto hľadiska sa pridanie zdá byť nanajvýš primerané. Ak je uplatnenie reštriktívnych opatrení na osoby, ktoré pomáhali iným osobám v protiprávnej činnosti, odôvodnené, *a fortiori* je odôvodnené uplatniť takéto opatrenia na osoby, ktoré samé konali protiprávne.

74. Kým IRISL bola zapísaná do zoznamu z dôvodu, že porušila zákaz vzťahujúci sa na zbrojné embargo, príslušné rezolúcie Bezpečnostnej rady takisto obsahujú množstvo iných zákazov, medzi ktorými sa niektoré priamejšie vzťahujú na účasť vo vývoji programu šírenia. Predovšetkým rezolúciou 1737 (2006) Bezpečnostná rada uvalila embargo na prenos citlivých technológií. Ďalej rezolúciou 1747 (2007) uvalila na Irán zbrojné embargo.

75. Je pravda, že medzi týmito dvoma rezolúciami a programom šírenia jadrových zbraní ako takým nemožno identifikovať nijakú priamu spojitosť. Všeobecný súd teda správne konštatoval, že sa nezdá, že by kritérium porušenia rezolúcií Bezpečnostnej rady vyžadovalo, aby medzi správaním určitého subjektu a týmto programom existovala takáto spojitosť.[44] Toto konštatovanie však samo osebe neznamená, že výber tohto kritéria bol nevhodný alebo svojvoľný.

76. Všeobecný súd správne konštatoval, že cieľom rezolúcie 1947 (2007) bolo ubezpečiť sa, že iránsky jadrový program slúži výhradne na mierové účely, a zabrániť vývoju citlivých technológií na podporu jeho jadrových a raketových programov.[45] Čo sa týka preventívnej povahy reštriktívnych opatrení prijatých voči Iránu,[46] Rada sa mohla oprávnene domnievať, že príjmy z obchodu so zbraňami mohli priamo alebo nepriamo poskytnúť Iránu zdroje alebo prostriedky rôznej povahy, umožňujúce mu v tomto programe pokračovať.[47] S vedomím, že hospodárske zdroje mohli byť zneužité na podporu šírenia jadrových zbraní v Iráne,[48] sa Rada mohla taktiež oprávnene domnievať, že porušenie zbrojného embarga je schopné podporovať alebo podnecovať tento program.

77. Je pravda, že rezolúcia 1747 (2007) neukladá štátom povinnosť zmraziť aktíva osôb alebo subjektov porušujúcich zbraňové embargo, ale len ich vyzýva, aby boli v tomto ohľade obozretné. Z tohto odporúčania však nemožno vyvodiť, že nie je potrebné zmraziť aktíva týchto subjektov,[49] a už vôbec nie to, že také opatrenie na zmrazenie je zjavne neprimerané na zabezpečenie účinnosti tohto embarga.

78. Pre Radu preto nebolo neprimerané alebo prehnané formulovať kritérium na zmrazenie aktív, ktoré predpokladá možnú spojitosť medzi porušením zbrojného embarga a programom šírenia, napriek skutočnosti, že individuálne správanie subjektu, na ktorý sa také kritérium vzťahuje, nevyhnutne nemá skutočnú, priamu alebo nepriamu, spojitosť s týmto programom.[50] Taká politická voľba sa *a priori* nezdá byť zjavne neprimeraná alebo svojvoľná s prihliadnutím na príslušné rezolúcie Bezpečnostnej rady a prvoradú dôležitosť zachovania medzinárodného mieru a bezpečnosti.

44 Pozri rozsudok z 13. marca 2012, Melli Bank/Rada (C-380/09 P, EU:C:2012:137, ďalej len „Melli Bank“, body 40 a 41).

45 Pozri bod 67 napadnutého rozsudku.

46 Rozsudok z 21. decembra 2011, Afrasiabi a i. (C-72/11, EU:C:2011:874, bod 44).

47 Pozri Kala Naft, bod 83 a National Iranian Oil Company, bod 80.

48 Rozsudok z 21. decembra 2011, Afrasiabi a i. (C-72/11, EU:C:2011:874, bod 47).

49 Pozri analogicky rozsudok Melli Bank, bod 57.

50 Pozri analogicky rozsudok National Iranian Oil Company, bod 86. Pozri tiež uznesenia z 1. decembra 2015, Georgias a i./Rada a Komisia (C-545/14 P, neuverejnené, EU:C:2015:791, bod 34), a zo 4. apríla 2017, Sharif University of Technology/Rada (C-385/16 P, neuverejnené, EU:C:2017:258, body 59 až 61).

79. Napokon rozsah tohto kritéria nie je obmedzený na porušenia zbraňového embarga, ale zameriava sa na zabezpečenie dodržiavania všetkých ustanovení príslušných rezolúcií Bezpečnostnej rady. Na rozdiel od toho, čo tvrdia odvolatelia, takto formulované kritérium je v súlade s cieľmi systému reštriktívnych opatrení voči Iránu. Naopak, kritérium obmedzené na porušenia zákazov priamo sa týkajúcich šírenia, ale neberúc do úvahy ďalšie zákazy uložené príslušnými ustanoveniami Bezpečnostnej rady, by podľa môjho názoru bolo menej primerané na presadzovanie týchto celkových cieľov.

80. Dospela som preto k záveru, že je potrebné prvú časť prvého odvolacieho dôvodu týkajúcu sa kritéria porušení rezolúcií Bezpečnostnej rady zamietnuť ako nedôvodnú.

Kritérium týkajúce sa IRISL

81. Do zoznamu bolo zapísaných 10 spoločností na základe kritérií zameraných v podstate na osoby a subjekty (i) vlastnené alebo kontrolované spoločnosťou IRISL, (ii) konajúce v mene spoločnosti IRISL, alebo (iii) poskytujúce spoločnosti IRISL kľúčové služby. [51]

82. Ako kritérium porušenia rezolúcií Bezpečnostnej rady kritérium týkajúce sa IRISL nepredpokladá nijakú spojitosť medzi individuálnym správaním subjektov, ktoré majú byť zapísané do zoznamu a programom šírenia jadrových zbraní. Skutočnosť, že subjekty sú vlastnené alebo kontrolované spoločnosťou IRISL, nemá vlastne nič spoločné s individuálnym správaním príslušných subjektov. Ide o objektívnu skutočnosť nezávislú od ich vôle.

83. Toto však samo osebe nerobí toto kritérium protiprávnym. Z judikatúry vyplýva, že ak sú zmrazené aktíva *osoby alebo subjektu, na ktoré sa vzťahujú reštriktívne opatrenia*, existuje nezanedbateľné nebezpečenstvo, že táto osoba alebo subjekt bude potom vyvíjať nátlak na subjekty, ktoré vlastní či kontroluje alebo ktoré mu patria, aby *obišiel* účinky opatrení, ktoré sa ho týkajú. Z toho vyplýva, že je nevyhnutné a primerané zmraziť aktíva takýchto subjektov na zabezpečenie účinnosti prijatých opatrení a na zaručenie toho, že tieto opatrenia sa nebudú obchádzať. [52]

84. Táto judikatúra sa týkala rizika, že sa budú obchádzať opatrenia na zmrazenie aktív prijaté proti osobám, ktoré sa *samotné zúčastňujú* na podpore programu šírenia jadrových zbraní. Podľa môjho názoru na rozdiel od toho, čo tvrdia odvolatelia, takéto riziko pochopiteľne takisto existuje v rámci ďalších kritérií, vrátane tých, ktoré nepredpokladajú nijakú spojitosť medzi individuálnym správaním osoby zapísanej do zoznamu a programom šírenia jadrových zbraní, o aké ide v prejednávanej veci. Uvedená judikatúra sa však uplatňuje *iba* v prípade, ak sa sporné reštriktívne opatrenia uplatňujú na osoby alebo subjekty vlastnené, kontrolované alebo inak spojené s osobami, na ktoré sa *už vzťahujú tieto opatrenia*. [53]

85. Keď boli prijaté kritériá z roku 2013, na samotnú IRISL sa už *vzťahovali* opatrenia na zmrazenie aktív. [54] Z toho vyplýva, že sporné kritérium v zásade mohlo byť potenciálne odôvodnené potrebou zamedziť obchádzaniu týchto opatrení.

51 Pozri body 20 až 27 vyššie. Pripomínam, že kým znenie príslušného kritéria obsiahnutého v nariadení Rady 971/2013 je jasné a jednoznačné, znenie rozhodnutia Rady 2013/497 (ktoré má predošlé opatrenie vykonať) také *nie je*. Rozhodnutie Rady 2013/497 opakovane používa zámená „nimi“ a „ich“, ktorých referenčný bod, a teda tiež rozsah kritéria, je otvorený výkladu. Nerozviniem toto tvrdenie ďalej, keďže nijaký odvolací dôvod túto otázku nepredložil.

52 Pozri v tomto zmysle rozsudok z 20. februára 2013, Melli Bank/Rada (T-492/10, EU:T:2013:80, bod 55); tento rozsudok bol potvrdený v odvolacom konaní rozsudkom Melli Bank.

53 Pozri rozsudok Melli Bank, body 39 a 75 až 79; a rozsudok z 20. februára 2013, Melli Bank/Rada (T-492/10, EU:T:2013:80, body 55 a 56).

54 Pozri body 14 až 19 vyššie. Hoci Všeobecný súd konštatoval, že zápis spoločnosti IRISL do zoznamu z roku 2010 bol protiprávny, ponechal ho v platnosti až do 26. novembra 2013 (pozri rozsudok Všeobecného súdu z roku 2013, bod 82). Z toho vyplýva, že v čase prijatia kritérií z roku 2013 bolo v platnosti zmrazenie aktív patriacich spoločnosti IRISL, a preto Rada mohla odôvodniť kritérium zamerané na zamedzenie jeho obchádzania, aj keď malo prísť o niečo viac ako mesiac.

86. Akty vytvárajúce kritériá z roku 2013 však neobsahujú žiadne odôvodnenie v tom zmysle, že by odôvodňovalo kritérium týkajúce sa spoločnosti IRISL. Nijaké dôvody nemožno nájsť ani v rozhodnutí Rady 2010/413/SZBP, ktorým Rada stanovila kritérium týkajúce sa spoločnosti IRISL v jeho pôvodnej (užšej) podobe po prvý raz.[55] Môže preto nanajvýš existovať iba *predpoklad*, že Rada toto kritérium odôvodnila odkazom na potrebu zamedziť obchádzaniu jej skorších opatrení, ktoré sa týkali samotnej IRISL.

87. Článok 296 druhý odsek ZFEÚ konkrétne stanovuje, že v právnych aktoch Európskej únie sa uvedú odôvodnenia. Z takého odôvodnenia musia jasne a jednoznačne vyplývať úvahy inštitúcie EÚ, ktorá prijala opatrenie, takým spôsobom, ktorý umožní Súdnemu dvoru vykonať preskúmanie.[56] Podľa ustálenej judikatúry otázka, či odôvodnenie rozhodnutia spĺňa požiadavky článku 296 ZFEÚ, sa musí posudzovať nielen vzhľadom na jeho *znenie*, ale aj vzhľadom na jeho *kontext*.[57]

88. Ako som práve uviedla, *znenie* neobsahuje odôvodnenie kritéria týkajúceho sa spoločnosti IRISL. V týchto návrhoch som už objasnila *kontext* kritérií z roku 2013.[58]

89. Pri stanovení kritérií z roku 2013 si Rada musela byť vedomá nasledujúcich skutočností. Po prvé reštriktívne opatrenia uložené Bezpečnostnou radou nezahŕňali IRISL ani žiadnu z 10 spoločností. Po druhé napriek tomu, že Rada sa už skôr opierala o tri incidenty porušení rezolúcie Bezpečnostnej rady 1747 (2007) spoločnosťou IRISL, nepredložila dostatočný dôkaz na preukázanie toho, že IRISL poskytla podporu programu šírenia jadrových zbraní.[59] Po tretie Rada neuviedla skutočnosti umožňujúce preukázať, že IRISL bola skutočne inštitúciou iránskeho štátu, teda subjektom, ktorý by sa podieľal na výkone verejnej moci alebo ktorý by spravoval verejnú službu pod kontrolou orgánov.[60] Z toho vyplýva, že Rada sa s cieľom odôvodniť kritérium týkajúce sa spoločnosti IRISL nemohla odvolávať na *predpokladanú existenciu* spojitostí nejakého druhu medzi spoločnosťou IRISL a Iránskou republikou alebo jeho programom šírenia jadrových zbraní, najmä so zreteľom na to, že platná právna úprava neobsahuje žiadne ustanovenie v tomto zmysle.[61]

90. Rada pri stanovení kritérií z roku 2013 mala možnosť priamo zohľadniť skutočnosť, že IRISL bola najväčšou námornou spoločnosťou pôsobiacou v Iráne[62] a že Európska rada vyzvala Radu na uloženie reštriktívnych opatrení, okrem iných „na iránske odvetvie dopravy, najmä na [spoločnosť IRISL] a jej dcérske podniky“[63]. So zreteľom na to nemožno v príslušných aktoch Rady nájsť nijaký náznak akýchkoľvek dôvodov, o ktoré by sa dalo oprieť pri odôvodnení stanovenia kritéria týkajúceho sa spoločnosti IRISL. Je to jasným porušením povinnosti uviesť odôvodnenia, ako je uvedená v článku 296 ZFEÚ. Takisto to znemožňuje Súdnemu dvoru, aby vykonal svoju právomoc súdneho preskúmania a zistil, či je dotknuté kritérium vhodné a primerané s prihliadnutím na ciele, ktoré sleduje. Tým, že v tomto zmysle nerozhodol, sa Všeobecný súd dopustil nesprávneho právneho posúdenia.

55 Je pravda, že odôvodnenie 7 rozhodnutia poskytuje odôvodnenie kritéria zápisu do zoznamu, ktoré stanovuje článok 20 ods. 1 písm. a) tohto rozhodnutia, ktoré umožňuje Rade zmraziť aktíva *subjektov IRISL, ktoré Bezpečnostná rada uviedla v prílohe III* rezolúcie 1929 (2010). Žiadny z odvolateľov však nie je v tejto prílohe uvedený (pozri body 9 a 10 vyššie). Toto odôvodnenie zjavne nemôže byť základom článku 20 ods. 1 písm. b) tohto rozhodnutia, ktorý upravuje doplnkový režim reštriktívnych opatrení EÚ týkajúci sa *iných subjektov* (vrátane odvolateľov).

56 Pozri okrem iného rozsudky z 18. júna 2015, Estónsko/Parlament a Rada (C-508/13, EU:C:2015:403, bod 60), a z 3. marca 2016, Španielsko/Komisia (C-26/15 P, EU:C:2016:132, body 30 a 31).

57 Pozri v tomto zmysle rozsudky zo 14. februára 1990 vo veciach Delacre a i./Komisia (C-350/88, EU:C:1990:71, bod 16 a citovaná judikatúra), a Rada/Bamba (C-417/11 P, EU:C:2012:718, bod 53 a citovaná judikatúra).

58 Pozri body 4 až 19 vyššie.

59 Pozri rozsudok Všeobecného súdu z roku 2013, bod 67.

60 Rozsudok z 29. januára 2013, Bank Mellat/Rada, T-496/10, EU:T:2013:39, bod 42. Vo svojej analýze tento súd zohľadnil rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva, Islamic Republic of Iran Shipping Lines v. Turecko (ECLI:CE:ECHR:2007:1213JUD004099898, body 79 a 80).

61 Pozri rozsudok zo 4. júna 2014, Sedghi a Azizi/Rada, T-66/12, neuverejnený, EU:T:2014:347, bod 69.

62 Pozri rozsudok Všeobecného súdu z roku 2013, bod 21.

63 Pozri bod 13 vyššie.

91. Prvej výhrade prvého odvolacieho dôvodu treba preto v tejto súvislosti vyhovieť a napadnutý rozsudok je v tejto súvislosti potrebné zrušiť. V súvislosti s tým je kritérium týkajúce sa spoločnosti IRISL neplatné. Vzhľadom na to, že opätovné zapísanie 10 spoločností do zoznamu v roku 2013 bolo výslovne založené na tomto kritériu, musí byť toto zapísanie zrušené.

Druhá výhrada: prijatie kritérií z roku 2013 údajne porušilo zásady právnej sily rozhodnutej veci, právnej istoty, ochrany legitímnej dôvery a zásadu* ne bis in idem, *ako aj právo odvolateľov na účinný prostriedok nápravy

92. V bodoch 79 až 90 napadnutého rozsudku Všeobecný súd konštatoval, že kritériá z roku 2013 sú v súlade so zásadami *právnej sily rozhodnutej veci*, právnej istoty, ochrany legitímnej dôvery a zásadou *ne bis in idem* a že dodržiavajú právo odvolateľov na účinný prostriedok nápravy.

Prvá časť – zásada právnej sily rozhodnutej veci

93. Odvolatelia tvrdia, že Všeobecný súd neuznal, že Rada prijatím kritérií z roku 2013 obišla rozsudok Všeobecného súdu z roku 2013. Všeobecný súd tým údajne porušil zásadu *právnej sily rozhodnutej veci*.

94. Pojem *právna sila rozhodnutej veci* možno chápať rozdielne v rozdielnych vnútroštátnych právnych rámcoch. Je však zrejmé, že v rámci práva Únie dôsledkom autority rozsudku ako *právnej sily rozhodnutej veci* je, že bráni žalobe, pokiaľ sa žaloba, na ktorej základe bol vyhlásený dotknutý rozsudok, týkala tých istých účastníkov konania a toho istého predmetu a bola založená na tých istých dôvodoch.[64] *Právna sila rozhodnutej veci* sa vzťahuje iba na skutkové a právne otázky, ktoré boli *skutočne* alebo *nevyhnutne* vyriešené súdnym rozhodnutím.[65]

95. Tvrdenie odvolateľov však zjavne vyvoláva širšiu otázku, a to, či Rada pri vykonávaní tohto rozsudku dodržala obmedzenia svojej voľnej úvahy.

96. Postoj normotvorcu Únie môže byť ovplyvnený predchádzajúcim rozsudkom len vo veľmi zriedkavých a špecifických prípadoch. V prejednávanej veci určite nejde o takýto prípad.

97. Do akej miery rozsudok Všeobecného súdu z roku 2013 ovplyvnil schopnosť Rady konať podľa článku 29 ZEÚ a článku 215 ZFEÚ?

98. Podľa článku 266 ZFEÚ inštitúcii, ktorej akt bol zrušený, môže byť uložená povinnosť urobiť nevyhnutné opatrenia, aby vyhovela rozsudku, ktorým bol tento akt zrušený. Dotknutá inštitúcia má pri vykonávaní takého rozsudku širokú mieru voľnej úvahy pri výbere týchto opatrení s tým, že tieto opatrenia musia byť zlučiteľné s *výrokom* rozsudku, ako aj s *dôvodmi*, ktoré viedli k tomuto výroku a o ktoré sa tento výrok bezpodmienečne opiera, takže sú nevyhnutné na určenie presného zmyslu toho, *o čom sa rozhodlo* vo výroku.[66]

99. Ako som poznamenala na inom mieste, zrušenie protiprávneho aktu síce často vedie dotknutú inštitúciu k urýchlenému prijatiu nového aktu, nie je to však jediný možný spôsob dosiahnutia súladu.[67] Predovšetkým, ak samotné zrušenie postačuje na odstránenie protiprávnosti zistenej Súdnym dvorom, je možné, že dotknutá inštitúcia nie je povinná prijať žiadne ďalšie opatrenie. V prejednávanej veci išlo jasne o takúto situáciu.

64 Rozsudok z 25. júna 2010, Imperial Chemical Industries/Komisia (T-66/01, EU:T:2010:255, body 196 až 198).

65 Uznesenie z 28. novembra 1996, Lenz/Komisia (C-277/95 P, EU:C:1996:456, bod 50).

66 Rozsudok z 15. marca 2018, Deichmann (C-256/16, EU:C:2018:187, bod 87). Kurzívou zvýraznila generálna advokátka.

67 Pozri moje návrhy vo veci Komisia/McBride a i. (C-361/14 P, EU:C:2016:25, bod 70).

100. Pri bežnom výklade bolo účelom kritérií z roku 2013 upraviť uplatniteľné všeobecne záväzné kritériá, aby bolo možné prijať individuálne opatrenia do budúcnosti s účinnosťou *ex nunc*.[68] Odvolatelia preto nesprávne tvrdia, že kritériá z roku 2013 a opätovný zápis do zoznamu z roku 2013 boli určené na, alebo mali za následok, zápis ich mien do zoznamov subjektov, na ktoré sa vzťahujú opatrenia na zmrazenie aktív so spätnou (*ex tunc*) účinnosťou.

101. Z ustálenej judikatúry vyplýva, že inštitúcii, ktorej akt je zrušený, možno uložiť povinnosť *vyhnúť sa prijatiu podobného aktu*.[69] Inštitúcia je povinná vyhnúť sa tomu, aby akt, ktorý má nahradiť zrušený akt, obsahoval *rovnaké nezrovnalosti* ako nezrovnalosti identifikované v uvedenom rozsudku.[70] Je takisto povinná zabezpečiť, aby nová právna úprava prijatá po rozsudku, ktorým bolo predchádzajúce opatrenie zrušené, neobsahovala *žiadne ustanovenia majúce rovnaký účinok* ako ustanovenia, o ktorých bolo rozhodnuté, že sú protiprávne.[71]

102. V čom bol rozsudok Všeobecného súdu z roku 2013 konečným? Povedané inak: aký je rozsah pojmu „vec“, ktorá bola skutočne „rozhodnutá“ Všeobecným súdom?

103. V tomto rozsudku Všeobecný súd konštatoval najmä, že Rada *dostatočne nepreukázala*, že sa IRISL podieľala na šírení jadrových zbraní v zmysle článku 20 ods. 1 písm. b) rozhodnutia 2010/413 a článku 7 ods. 2 nariadenia č. 423/2007 tým, že opakovane trikrát prepravila vojenský náklad v rozpore so zákazom stanoveným v článku 5 rezolúcie Bezpečnostnej rady 1747 (2007). Zrušil preto rozhodnutie Rady 2010/413/SZBP v rozsahu, v akom zapísalo IRISL do zoznamov osôb, na ktoré sa vzťahujú opatrenia na zmrazenie aktív.[72]

104. Nesprávne právne posúdenie, ktoré viedlo k zrušeniu sporných opatrení na zmrazenie aktív v tejto veci, bolo teda skôr procesnou vadou, ktorej sa dopustila Rada (keďže „dostatočne nepreukázala…“), ako vadou týkajúcou sa veci samej. Podľa môjho názoru napadnutý rozsudok vo vzťahu k rozsudku Všeobecného súdu z roku 2013 správne uvádza, že „nevyjadril sa k platnosti kritérií uvedených v článku 20 ods. 1 písm. b) rozhodnutia 2010/413 a v článku 23 ods. 2 písm. a) a b) nariadenia č. 267/2012 v ich znení uplatniteľnom na skutkový stav v prejednávanej veci“[73].

105. Domnievam sa, že je to tak napriek skutočnosti, že rozsudok Všeobecného súdu z roku 2013 zrušil opatrenia na zmrazenie aktív uložené so zreteľom na 10 spoločností, „keďže IRISL v skutočnosti nebola platne označená za subjekt podieľajúci sa na šírení jadrových zbraní“ a hoci „iné žalobkyne ako IRISL boli skutočne vlastnené alebo kontrolované touto spoločnosťou alebo kona[li] v jej mene“[74] a tým v zásade spadá do pôsobnosti tohto kritéria.

106. Z toho vyplýva, že ani zásada *právnej sily rozhodnutej veci*, ani článok 266 ZFEÚ nezabránili Rade v zachovávaní existujúcich kritérií. Keďže Rada má pri vymedzovaní vonkajšej politiky Únie určitý stupeň voľnosti, tieto zásady jej nemohli *a fortiori* zabrániť v upravovaní týchto kritérií, ako to správne uviedol Všeobecný súd, s cieľom účinnejšie sledovať jej cieľ vyvinutia nátlaku na Irán, aby ho tak prinútila ukončiť jeho program šírenia jadrových zbraní.[75]

68 Pokiaľ ide o druhý odvolací dôvod, preskúmam toto tvrdenie bližšie v bodoch 117 až 128 nižšie.

69 Rozsudok zo 6. júna 2013, Ayadi/Komisia (C-183/12 P, neuverejnený, EU:C:2013:369, bod 18).

70 Rozsudok zo 14. septembra 1999, Komisia/AssiDomän Kraft Products a i., C-310/97 P, EU:C:1999:407, body 50 a 56.

71 Rozsudok z 26. apríla 1988, Asteris a i./Komisia (97/86, 99/86, 193/86 a 215/86, EU:C:1988:199, bod 29). Zdá sa, že tieto dôsledky predchádzajúceho súdneho rozhodnutia identifikované v tomto bode sú skôr určitými vyjadreniami širšej zásady právneho štátu, ako účinkami zásady *právnej sily rozhodnutej veci* ako takej.

72 Pozri bod 18 vyššie.

73 Pozri bod 80 napadnutého rozsudku. *Ak by* Všeobecný súd zrušil platnosť kritérií, bolo by samozrejme pre Radu protiprávne, aby ich zachovávala a *a fortiori* aby na tomto základe niektoré subjekty opätovne zapísala do zoznamu.

74 Pozri bod 77 rozsudku Všeobecného súdu z roku 2013.

75 Pozri bod 82 napadnutého rozsudku. Otázku, či tieto zásady zabránili Rade v opätovnom zápise niektorých odvolateľov do zoznamu na základe *rovnakých kritérií* a *rovnakých skutočností*, ako tých, ktoré vytvárajú základ zápisu do zoznamu z roku 2010, skúmam v rámci tretej výhrady druhého odvolacieho dôvodu (pozri bod 195 a nasl. nižšie).

Druhá časť – zásada ne bis in idem

107. Podľa článku 50 Charty nikoho nemožno stíhať alebo potrestať v trestnom konaní za trestný čin, za ktorý už bol v rámci Únie oslobodený alebo odsúdený konečným rozsudkom v súlade so zákonom. Zásada *ne bis in idem* tak zakazuje kumuláciu stíhaní, ako aj sankcií *trestnoprávnej povahy* v zmysle tohto článku za rovnaké skutky a proti tej istej osobe.[76] Pokiaľ ide o posúdenie trestnoprávnej povahy stíhania a sankcií, relevantné sú tri kritériá: (i) právna kvalifikácia porušenia vo vnútroštátnom práve, (ii) samotná povaha porušenia a (iii) stupeň prísnosti sankcie, ktorá hrozí dotknutej osobe.[77]

108. Nechápem, ako táto zásada mohla zabrániť Rade v uplatňovaní zmenených kritérií na niektorých odvolateľov po prvýkrát[78] alebo v uplatňovaní rovnakých všeobecných kritérií na iných po druhýkrát.

109. Jednak zo znenia rezolúcie 1737 (2006) (predovšetkým z jej bodov 2 a 12), a jednak z rozhodnutia Rady 2010/413 (predovšetkým z jej odôvodnenia 9 v preambule), jednoznačne vyplýva, že reštriktívne opatrenia prijaté voči Iránu majú slúžiť ako *prevencia* s cieľom zabrániť šíreniu jadrových zbraní v tomto štáte.[79]

110. Z toho vyplýva, že dotknuté reštriktívne opatrenia nemajú za cieľ *sankcionovať* odsúdeniahodné konanie, ktorého sa dopustili dotknuté osoby.[80] Keďže aktíva osôb a subjektov, na ktoré sa vzťahujú reštriktívne opatrenia stanovené v kritériách z roku 2013, neboli zhabané ako príjmy pochádzajúce z trestnej činnosti, ale skôr zmrazené ako ochranné opatrenie, tieto reštriktívne opatrenia nepredstavujú trestné sankcie. Podobne ani nepredpokladajú nijaké obvinenie trestnej povahy.[81]

111. Rozhodnutie Rady, ktorým sa osobe alebo subjektu ukladajú opatrenia na zmrazenie aktív, nepredstavuje konštatovanie toho, že trestný čin bol skutočne spáchaný, ale je prijaté v rámci a na účel správneho konania, ktoré má *preventívnu funkciu*, teda je zamerané na zabránenie toho, aby sa dotknuté osoby a subjekty dopustili určitých konaní, ktoré sú z hľadiska medzinárodného práva považované za protiprávne. Jediným účelom tohto konania je umožniť Rade tlačiť na Irán, aby účinne zabránila jeho programu šírenia jadrových zbraní alebo ho spomalila.[82]

112. Tieto opatrenia preto nepredpokladajú žiadnu trestnoprávnu povahu. Žiadna z troch podmienok uvedených v bode 107 vyššie preto nie je splnená. Z toho vyplýva, že *ne bis in idem* sa neuplatňuje v rámci reštriktívnych opatrení prijatých Radou na základe právomocí, ktoré jej priznáva článok 29 ZEÚ a článok 215 ZFEÚ, ako sú sporné kritériá z roku 2013 v prejednávanej veci.

113. Predovšetkým rozsudok Všeobecného súdu z roku 2013, ktorým bolo rozhodnuté o zrušení opatrení na zmrazenie aktív skoršie uložených odvolateľom, nemožno považovať za „konečné oslobodenie“ na účely článku 50 Charty, a preto je potrebné tvrdenie odvolateľov odmietnuť.

76 Pozri v tomto zmysle rozsudok z 26. februára 2013, Åkerberg Fransson (C-617/10, EU:C:2013:105, bod 34).

77 Pozri v tomto zmysle rozsudok z 5. júna 2012, Bonda (C-489/10, EU:C:2012:319, bod 37).

78 V roku 2013 bola spoločnosť IRISL zapísaná do zoznamu na základe nového kritériá vzťahujúceho sa na porušenie rezolúcií Bezpečnostnej rady. Spoločnosti Irano Misr Shipping Co. a Rahbaran Omid Darya Ship Management Co. boli zapísané do zoznamu na základe nového kritéria vzťahujúceho sa na poskytovanie kľúčových služieb spoločnosti IRISL. V prípade druhého uvedeného kritéria, na toto nové kritérium sa odvolávalo súbežne so „starým“ kritériom konania v mene spoločnosti IRISL. Ďalší odvolatelia boli zapísaní do zoznamu na základe v podstate rovnakých kritérií v rokoch 2010 a 2013.

79 Rozsudok z 21. decembra 2011, Afrasiabi a i. (C-72/11, EU:C:2011:874, bod 44).

80 Súdny dvor najmä poznamenal, že rozličné ustanovenia aktov, ktoré stanovujú opatrenia na zmrazenie aktív v súvislosti s iránskym programom šírenia jadrových zbraní, sú formulované všeobecným spôsobom, bez odkazu na *správanie predchádzajúce rozhodnutiu* o zmrazení finančných prostriedkov (pozri v tomto zmysle rozsudok Kala Naft, bod 85).

81 Rozsudok zo 14. októbra 2009, Bank Melli Iran/Rada (T-390/08, EU:T:2009:401, bod 111).

82 Rozsudok zo 14. októbra 2009, Bank Melli Iran/Rada (T-390/08, EU:T:2009:401, bod 68), citovaný v návrhoch, ktoré predniesol generálny advokát Bot vo veci Rada/Manufacturing Support & Procurement Kala Naft (C-348/12 P, EU:C:2013:470, bod 106).

Tretia časť – zásady právnej istoty a ochrany legitímnej dôvery

114. Odvolatelia v podstate tvrdia, že keďže rozsudok Všeobecného súdu z roku 2013 zrušil ich predchádzajúce zápisy do zoznamu, zásady právnej istoty a ochrany legitímnej dôvery vyžadovali od Rady, aby vo vzťahu k nim neprijala ďalšie opatrenia.

115. Všeobecný súd správne pripomenul, že podľa ustálenej judikatúry zásada právnej istoty vyžaduje, aby bola právna úprava Únie určitá a jej uplatniteľnosť predvídateľná pre dotknuté osoby. [83]

116. Odvolatelia nepoukázali na nijakú stránku kritérií z roku 2013, ktorej by chýbala presnosť alebo jasnosť. Ani neoznačili nijakú časť rozsudku Všeobecného súdu z roku 2013, ktorá mohla vyvolať legitímnu dôveru, že Rade by bolo zabránené v prijatí ďalších opatrení, založených na oprávnených kritériách a konaní a vhodných dôkazoch, ktoré by mohli mať za následok ich opätovný zápis do zoznamu. Toto tvrdenie je preto potrebné odmietnuť ako zjavne nedôvodné.

117. Odvolatelia taktiež tvrdia, že Rada nemohla oprávnene zachovať kritériá odkazujúce na predošlé správanie alebo skutočnosti alebo okolnosti existujúce pred ich prijatím, alebo ktoré v tom čase boli pre Radu dokonca neznáme. Odvolatelia neuvádzajú právnu zásadu alebo ustanovenie Zmluvy, na ktoré sa v tejto súvislosti odvolávajú, ale domnievajú sa, že to, čo Rada urobila, týmto kritériám priznalo „spätnú“ účinnosť.

118. Po prvé reštriktívne opatrenia sú preventívnej povahy. V rámci svojej širokej diskrečnej právomoci Rada konajúca v postavení normotvorcu Únie môže stanoviť kritériá na uplatnenie reštriktívnych opatrení rôznych druhov. Ich povaha a obsah budú závisieť od sledovaných cieľov.

119. Pre opatrenia majúce za cieľ odvrátiť riziká vzťahujúce sa na iránsky program šírenia jadrových zbraní je charakteristické, že predstavujú *odpoveď* na situáciu existujúcu v tomto štáte, ktorá je založená na istej všeobecnej alebo konkrétnej znalosti. Preto ak sa napríklad Rada domnieva, že porušenia ustanovení rezolúcií Bezpečnostnej rady prinášajú pre tento program prospech alebo ho môžu v budúcnosti priniesť, môže oprávnene stanoviť kritérium poukazujúce na také porušenia. Reštriktívne opatrenia, ktorých cieľom je odvrátiť riziko medzinárodného terorizmu, sú ďalším príkladom rovnakého javu. [84] Na základe ich samotnej povahy sú založené na vnútroštátnych rozhodnutiach týkajúcich sa predošlého správania sa osôb alebo skupín, ktoré predstavuje také riziko. [85]

120. Po druhé z toho nevyhnutne vyplýva, že tieto kritériá sú vo svojej povahe *perspektívne*. Sú určené na to, aby sa primerane uplatňovali na budúce správanie alebo na budúce situácie.

121. Rada sa teda môže rozhodnúť stanoviť kritériá, ktoré všeobecne odkazujú na kategórie skutočností, ktoré predchádzali prijatiu týchto kritérií. Skutočnosti, ktoré sa týkajú individuálneho zápisu do zoznamu, sa však Rada môže dozvedieť až neskôr. Pri formulovaní svojich kritérií môže Rada samozrejme chcieť odkázať spätne na skutočnosti alebo okolnosti, ktoré podnietili prijatie týchto kritérií, z dôvodu preukázaných rizík, ktoré v tom čase predstavovali.

83 Pozri bod 192 napadnutého rozsudku, v ktorom Všeobecný súd odkazuje na bod 77 rozsudku zo 14. októbra 2010, Nuova Agricast a Cofra/Komisia (C-67/09 P, EU:C:2010:607, bod 77).

84 Tieto opatrenia sú uložené na základe spoločnej pozície Rady 2001/931/SZBP z 27. decembra 2001 o uplatňovaní špecifických opatrení na boj s terorizmom (Ú. v. EÚ L 344, 2001, s. 93) v znení zmien a doplnení.

85 Pozri v tomto zmysle moje návrhy vo veci Rada/LTTE (C-599/14 P, EU:C:2016:723, bod 77 a nasl. a najmä bod 79).

122. Tvrdenie odvolateľov vedie k paradoxnému záveru, že Rada by bola povinná udeliť bezpodmienečnú imunitu osobám a subjektom, o ktorých, s prihliadnutím na ciele sledované normotvorcom Únie, *bolo známe, že predstavujú uznávané riziká* alebo v skutočnosti *predstavovali také riziká*, hoci v čase prijatia kritérií pre zápis do zoznamu to bolo neznáme. To by normotvorcu Únie ponechalo len s možnosťou zamerania sa na osoby a subjekty, o ktorých, s prihliadnutím na tieto legitímne ciele, *nebolo známe*, že predstavujú také riziká alebo dokonca *nepredstavovali také riziká* v čase, keď boli kritériá pre zápis do zoznamu prijaté.

123. Podľa tvrdenia odvolateľov by teda Rada bola povinná (napríklad) preukázať, že daný subjekt aktívne podporoval program šírenia jadrových zbraní, po tom, čo bolo formulované príslušné kritérium; alebo preukázať, že daný subjekt bol vytvorený, získaný alebo začal byť účinne kontrolovaný subjektom, na ktorý sa vzťahujú reštriktívne opatrenia len po tomto dátume.

124. V prvom z uvedených príkladov by Rada mohla „aktivovať“ príslušné kritérium len vtedy, ak mohla preukázať, že reštriktívne opatrenia nezabránili riziku, ktoré mali za cieľ zastaviť. V druhom z uvedených príkladov by vzhľadom na systematické odmietanie iránskych orgánov spolupracovať s medzinárodným spoločenstvom, čelila Rada dôkaznej výzve, ktorá by sa vo väčšine prípadov ukázala v praxi ako neprekonateľná.

125. To by samozrejme zbavilo reštriktívne opatrenia ich účinnosti a z praktického hľadiska by to právomoci, ktoré boli prenesené na EÚ článkom 29 ZEÚ a článkom 215 ZFEÚ autormi Zmlúv, zbavilo ich podstaty.

126. Žiadne ustanovenie Zmluvy ani všeobecná zásada práva Únie nepredpokladá, – a ani nevyžaduje, – aby také drakonické obmedzenie bolo kladené na právomoc udelenú Rade týmito ustanoveniami.

127. Už som dospela k záveru, že reštriktívne opatrenia nenaznačujú trestnú sankciu ani nemajú žiadnu inú trestnoprávnu povahu.[86] Z toho vyplýva, že všeobecná zásada *nulla poena sine lege* sa v tomto kontexte neuplatňuje.[87] To isté platí pre zásadu zákazu retroaktivity trestného práva.[88]

128. Z toho vyplýva, že hoci Všeobecný súd neskúmal tvrdenie odvolateľov s prihliadnutím na tieto dve zásady, nedopustil sa žiadneho nesprávneho právneho posúdenia, keď v bodoch 88 a 89 napadnutého rozsudku odmietol toto tvrdenie.

129. Všeobecný súd takisto správne pripomenul, že právo dovolávať sa zásady ochrany legitímnej dôvery sa vzťahuje na každú osobu podliehajúcu súdnej právomoci v situácii, keď inštitúcia Európskej únie spôsobila vznik dôvodných očakávaní tým, že tejto osobe poskytla konkrétne záruky. Pokiaľ však je pozorný a obozretný hospodársky subjekt schopný predvídať prijatie opatrenia Únie spôsobilého ovplyvniť jeho záujmy, nemôže sa v prípade prijatia tohto opatrenia tejto zásady dovolávať.[89]

130. Ani skutočnosť, že v rozsudku Všeobecného súdu z roku 2013 tento súd zachoval účinky zrušených aktov až do dátumu uplynutia lehoty na podanie odvolania, ani skutočnosť, že Rada sa rozhodla neuplatniť svoje právo odvolať sa proti tomuto rozsudku, nemožno považovať za skutočnosti zakladajúce legitímnu dôveru, že Rada by sa potom zdržala úpravy všeobecných kritérií alebo opätovného zápisu mien odvolateľov do zoznamov osôb, na ktoré sa vzťahujú opatrenia na zmrazenie aktív (či už na základe existujúcich kritérií alebo pozmenených kritérií).

86 Pozri body 110 až 112 vyššie.

87 Táto zásada, zakotvená v článku 49 ods. 1 Charty, je určitým vyjadrením zásady právnej istoty v rámci uplatnenia trestných sankcií.

88 Táto zásada je dôsledkom zásady zakotvenej v článku 49 Charty, že trestné činy a tresty musia byť stanovené zákonom.

89 Pozri bod 191 napadnutého rozsudku citujúci rozsudok zo 16. decembra 2010, Kahla Thüringen/Komisia (C-537/08 P, EU:C:2010:769, bod 63).

131. *A fortiori* je to tak vzhľadom na to, že Všeobecný súd v bode 64 tohto rozsudku výslovne uviedol, že Rade bolo dovolené, aby ako normotvorca formulovala domnienky, za ktorých mohli byť prijaté reštriktívne opatrenia.

132. Všeobecný súd sa preto v napadnutom rozsudku nedopustil žiadneho nesprávneho právneho posúdenia, keď odmietol tvrdenie odvolateľov o legitímnej dôvere.

Štvrtá časť – právo na účinný prostriedok nápravy

133. Odvolatelia tvrdia, že Všeobecný súd mal konštatovať, že pri neexistencii nových skutočností alebo nových objektívne odôvodnených dôvodov ich Rada nemohla opätovne zapísať do zoznamu. Opomenutie Všeobecného súdu urobiť takéto konštatovanie, porušilo ich právo na účinný prostriedok nápravy podľa článku 47 Charty.

134. Po prvé toto tvrdenie nebolo predložené pred Všeobecným súdom a po prvýkrát je predložené len v odvolaní. Je pravda, že Všeobecný súd sa zmienil o tejto zásade v bode 172 napadnutého rozsudku: ale urobil tak v odpovedi na žalobný dôvod týkajúci sa porušenia práva na obhajobu. Tvrdenie, ktoré tu odvolatelia predkladajú, predstavuje preto nový dôvod, ktorý je v štádiu odvolania v súlade s článkom 170 ods. 1 Rokovacieho poriadku Súdneho dvora neprípustný. [90]

135. Po druhé napriek tomu, že tvorí súčasť námietky nezákonnosti, toto tvrdenie sa odvoláva na okolnosti vzťahujúce sa na opätovný zápis do zoznamu z roku 2013. Nechápem, ako tieto okolnosti, ku ktorým došlo po prijatí kritérií z roku 2013, môžu ovplyvniť zákonnosť týchto opatrení. Toto tvrdenie je teda potrebné odmietnuť ako neúčinné.

136. Napokon poukazujem jasne na to, že odvolatelia mali príležitosť napadnúť ich predchádzajúci zápis do zoznamu, a dokonca v tom boli aj úspešní. Rozsudok Všeobecného súdu z roku 2013 zrušil opatrenia na zmrazenie aktív uložených Radou v roku 2010 od 27. novembra 2013 a tým vypustil tieto opatrenia z právneho poriadku Únie so spätnou účinnosťou. Ak by odvolatelia boli chceli, toto zrušenie im mohlo poslúžiť ako základ pre žalobu o náhradu údajnej škody, ktorú utrpeli.

137. Skutočnosť, že Rada sa rozhodla upraviť kritériá pre zápis do zoznamu a potom uplatnila pozmenené kritériá na odvolateľov, neovplyvňuje spätne ich postavenie. Neporušuje teda ani prospech, ktorý dosiahli týmto zrušením, ani ich právo na účinný prostriedok nápravy.

138. Odvolatelia sa aj naďalej môžu v budúcnosti účinne spoliehať na právo na účinný prostriedok nápravy. Ak budú mať odvolatelia v rámci tohto konania úspech, opätovne získajú svoje pôvodné postavenie a budú môcť, ak si to želajú, požadovať náhradu škody, ktorá bola údajne spôsobená zrušenými opatreniami.

139. V tejto súvislosti tvrdenie odvolateľov poukazujúce na údajne „iluzórne“ vyhliadky o získaní uspokojivej náhrady nie je na mieste. Z ustálenej judikatúry vyplýva, že žaloba o náhradu škody poskytuje prístup k spravodlivosti, nie je však súčasťou systému súdneho preskúmania. Skutočnosť, že nemusí byť úspešná, najmä ak samotné zrušenie protiprávnych reštriktívnych opatrení svojou povahou môže predstavovať spôsob nápravy vzniknutej nemajetkovej ujmy, [91] neznamená, že dotknutému jednotlivcovi je odopretá účinná súdna ochrana. [92]

90 Pozri tiež napríklad rozsudok z 21. septembra 2010, Švédsko a API /Komisia a Komisia/API (C-514/07 P, C-528/07 P a C-532/07 P, EU:C:2010:541, body 125 a 126).

91 Pozri v tomto zmysle rozsudok z 30. mája 2017, Safa Nicu Sepahan/Rada (C-45/15 P, EU:C:2017:402, bod 49).

92 Pozri napríklad rozsudok vo veci Reynolds Tobacco a i./Komisia (C-131/03 P, EU:C:2006:541, body 82 až 84).

140. Napokon, zdá sa byť pravdepodobné, že skutočný zdroj nespokojnosti odvolateľov spočíva v skutočnosti, že – napriek zrušeniu vyhlásenému Všeobecným súdom v rozsudku z roku 2013 – i naďalej sa na nich neprerušene vzťahujú opatrenia na zmrazenie aktív od roku 2010. To je však dôsledok *kombinovaného účinku* dvoch súborov reštriktívnych opatrení nariadených Radou (jednak sporné reštriktívne opatrenia vo veci, ktorá viedla k rozsudku Všeobecného súdu z roku 2013 a jednak sporné reštriktívne opatrenia v prejednávanej veci) a rozhodnutia Všeobecného súdu v rozsudku z roku 2013, zachovať účinky zrušených opatrení na základe článku 264 druhého odseku ZFEÚ. [93]

141. Pri absencii tohto druhého uvedeného rozhodnutia by opatrenia takto zrušené zanikli ku dňu vyhlásenia rozsudku v tejto veci (16. september 2013). Z toho vyplýva, že skutočnosť, že na odvolateľov sa neprerušene vzťahovali opatrenia na zmrazenie aktív, *nie* je pripísateľná kritériám z roku 2013. Čo je dôležité, odvolatelia sa nikdy nesnažili napadnúť zákonnosť tejto stránky rozhodnutia Všeobecného súdu. Zdá sa mi, že to vylučuje tvrdenie odvolateľov, že Rada porušila ich právo na účinný súdny prostriedok nápravy.

Návrh týkajúci sa druhej výhrady

142. Vzhľadom na uvedené navrhujem, aby bola druhá výhrada zamietnutá sčasti ako nedôvodná a sčasti ako neprípustná.

Tretia výhrada: prijatie kritérií z roku 2013 údajne predstavovalo zneužitie právomoci

143. V bodoch 91 až 95 napadnutého rozsudku Všeobecný súd konštatoval, že prijatím kritérií z roku 2013 Rada nezneužila svoju právomoc.

144. Odvolatelia tvrdia, že Rada nemala žiadny iný skutočný dôvod zmeniť kritériá pre zápis do zoznamu, ako zamerať sa osobne na nich. Spochybňujú najmä konštatovanie Všeobecného súdu, že opätovné zavedenie kritéria týkajúceho sa spoločnosti IRISL práve po tom, čo Všeobecný súd vo svojom rozsudku z roku 2013 konštatoval, že neexistoval základ pre zápis spoločnosti IRISL do zoznamu, bolo v súlade s cieľmi SZBP.

145. Podľa ustálenej judikatúry akt obsahuje vady vyplývajúce zo zneužitia právomoci, iba ak sa na základe objektívnych, relevantných a zhodujúcich sa dôkazov ukazuje, že bol prijatý na výlučný účel alebo prinajmenšom na rozhodujúce dosiahnutie iných ako uvádzaných cieľov, alebo na vyhnutie sa postupu osobitne predvídanému Zmluvou o ES na predídenie okolností daného prípadu. [94]

146. V prejednávanej veci je jasné, že cieľom sledovaným Radou, keď prijímala kritériá z roku 2013, bolo *rozšíriť* predtým existujúce kritériá pre zápis do zoznamu s cieľom *postihnúť ďalšie kategórie* osôb alebo subjektov pri dosahovaní širšieho cieľa vyvinúť tlak na Irán a prinútiť ho tak ukončiť činnosti v jadrovej oblasti, ktoré predstavujú nebezpečenstvo šírenia alebo vývoja nosičov jadrových zbraní. Tento cieľ je v celom rozsahu v súlade so širšími cieľmi Zmluvy o EÚ týkajúcimi sa vzťahov EÚ so zvyškom sveta a SZBP. [95]

147. Skutočnosť, že Rada upravila všeobecne uplatniteľné kritériá, aby mohla postihnúť určitú skupinu subjektov s cieľom dosiahnuť tieto ciele účinnejšie, preto nie je sama osebe nezákonná.

93 Pozri body 80 až 83 rozsudku Všeobecného súdu z roku 2013.

94 Rozsudok z 15. mája 2008, Španielsko/Rada, C-442/04, EU:C:2008:276, bod 49 a citovaná judikatúra.

95 Pozri body 67 a 68 vyššie.

148. Odvolatelia nepredložili nijaký dôkaz, ktorým by preukázali, že výlučným alebo aspoň prevládajúcim cieľom sledovaným Radou, keď prijímala kritériá z roku 2013, nebol ten uvedený vyššie.

149. To, či Rada dostatočne odôvodnila kritériá z roku 2013 a či sú primerané na dosiahnutie sledovaného cieľa, sú odlišnými otázkami, ktoré nemajú nijaký vplyv na moje závery týkajúce sa údajného zneužitia právomoci. [96]

150. Dospela som k záveru, že Všeobecný súd sa nedopustil nesprávneho právneho posúdenia, keď sa domnieval, že Rada nezneužila svoju právomoc.

Štvrtá výhrada: prijatie kritérií z roku 2013 údajne porušilo právo odvolateľov na obhajobu

151. V bodoch 96 až 99 napadnutého rozsudku Všeobecný súd konštatoval, že Rada neporušila právo odvolateľov na obhajobu, keď prijala kritériá z roku 2013.

152. Odvolatelia tvrdia, že keďže kritérium týkajúce sa IRISL menovite uviedlo IRISL a bolo teda *ad hominem* kritériom priamo sa týkajúcim spoločnosti IRISL, Rada bola povinná ich informovať o ňou zamýšľaných zmenách. Všeobecný súd sa tým, že v tomto zmysle neurobil konštatovanie, dopustil nesprávneho právneho posúdenia.

153. Článok 41 ods. 2 písm. a) Charty stanovuje, že každý má právo na vypočutie pred prijatím akéhokoľvek individuálneho opatrenia, ktoré by sa ho mohlo nepriaznivo dotýkať. Je teda jasné, že toto ustanovenie sa týka len individuálnych opatrení.

154. Súdny dvor konštatoval, že judikatúru týkajúcu sa práva byť vypočutý nemožno rozširovať na kontext legislatívneho procesu, ktorého výsledkom je prijatie normatívnych opatrení alebo opatrení so všeobecnou pôsobnosťou, ktoré zahŕňajú voľbu hospodárskej politiky a uplatňujú sa na všetky dotknuté subjekty. [97] V prípade aktov so všeobecnou pôsobnosťou, ktoré stanovujú individuálne opatrenia na zmrazenie aktív v oblasti SZBP (ktoré sú preto aktmi dvojakej povahy, ktoré, aj keď vytvárajú svoje účinky *erga omnes*, sa týkajú priamo a osobne osôb dotknutých týmito opatreniami) [98], však Súdny dvor konštatoval, že právo osoby dotknutej týmito opatreniami na zmrazenie aktív na vypočutie je v plnom rozsahu uplatniteľné, takže jej musí byť umožnené účinne vyjadriť svoj názor na skutočnosti predložené proti nej. [99]

155. Je nesporné, že 10 spoločností nie je kritériom týkajúcim sa spoločnosti IRISL individuálne dotknutých. Kritériá z roku 2013 sú akty so všeobecnou pôsobnosťou, uplatniteľné na kategóriu osôb a subjektov vymedzených v objektívnych a abstraktných výrazoch, pričom ide o skutočnosť, ktorú títo odvolatelia nepopierajú.

156. Hoci je IRISL menovite uvedená v sporných opatreniach, nie som presvedčená, že môže uspieť pri preukázaní, že je nimi priamo a individuálne dotknutá, a to najmä preto, že IRISL neuvádza nijaké konkrétne tvrdenie na preukázanie toho, ako tieto opatrenia ovplyvňujú jej postavenie.

96 Tieto otázky som preskúmala v prvom odvolacom dôvode (pozri bod 72 a nasl.).

97 Rozsudok zo 14. októbra 1999, Atlanta/Európske spoločenstvo (C-104/97 P, EU:C:1999:498, body 34 až 38).

98 Pozri rozsudok z 23. apríla 2013, Gbagbo a i./Rada (C-478/11 P až C-482/11 P, EU:C:2013:258, bod 56).

99 Pozri v tomto zmysle rozsudok z 3. septembra 2008, Kadi a Al Barakaat International Foundation/Rada a Komisia (C-402/05 P a C-415/05 P, EU:C:2008:461, bod 336).

157. Aj keby sa jej to podarilo preukázať, nepomohlo by to jej veci, pretože jej námietka nezákonnosti by potom musela byť zamietnutá ako neprípustný pokus o obchádzanie lehôt stanovených v článku 263 ods. 6 ZFEÚ. [100]

158. Ak Všeobecný súd nerozoberal túto poslednú možnosť, takáto chyba nie je takej povahy, aby ovplyvnila výsledok veci, a teda mala za následok zrušenie napadnutého rozsudku. Navrhujem preto, aby Súdny dvor zamietol štvrtú výhradu ako neprípustnú alebo v každom prípade nedôvodnú.

Piata výhrada: prijatie kritérií z roku 2013 údajne neprimerane zasiahlo do základných práv odvolateľov

159. V bodoch 100 až 105 napadnutého rozsudku Všeobecný súd konštatoval, že kritériá z roku 2013 nepredstavovali neprimeraný zásah do základných práv odvolateľov.

160. Zdá sa, že odvolatelia tvrdia, že v rozsahu, v akom kritériá z roku 2013 nepredpokladajú existenciu spojitosti medzi osobami, ktoré majú byť zapísané do zoznamu, a programom šírenia jadrových zbraní, sú neprimerané. Keďže odvolateľom spôsobili vážne poškodenie dobrej povesti a obchodu, tieto kritériá predstavovali neprimerané obmedzenie ich základných práv.

161. V rámci reštriktívnych opatrení článok 52 ods. 1 Charty pripúšťa obmedzenia výkonu v nej zakotvených práv, ale zároveň vyžaduje, aby každé obmedzenie súčasne rešpektovalo obsah dotknutého základného práva, ako ďalej aj to, aby bolo každé obmedzenie nevyhnutné a v súlade so zásadou proporcionality a aby skutočne zodpovedalo cieľom všeobecného záujmu uznaným Úniou. [101]

162. V prejednávanej veci odvolatelia neidentifikovali presne základné práva, na ktoré sa odvolávajú, a neuviedli spôsob, akým boli tieto práva údajne obmedzené alebo inak porušené.

163. Jediným dostatočne presným tvrdením sa javí byť to, ktorým odvolatelia osobitne spochybňujú konštatovania Všeobecného súdu v tom zmysle, že sporné kritériá sú odlišné od kritéria vzťahujúceho sa na poskytovanie podpory pre program šírenia jadrových zbraní, a preto nevyžadujú od Rady, aby preukázala spojitosť medzi činnosťami osoby alebo subjektu, na ktoré sa vzťahujú opatrenia na zmrazenie aktív, a šírením jadrových zbraní. [102]

164. Už som dospela k záveru, že pre Radu v zásade nie je zjavne neprimerané stanoviť kritériá odvolávajúce sa skôr na objektívne okolnosti alebo skutočnosti, ako na individuálne správanie osôb a subjektov, na ktoré sa budú vzťahovať opatrenia na zmrazenie aktív. [103]

165. Ak Súdny dvor so mnou súhlasí, že tieto kritériá sú primerané sledovaným cieľom, nič v spisoch predložených Súdnemu dvoru nenasvedčuje tomu, že sú spôsobilé neprimerane ovplyvniť základné práva odvolateľov.

100 Pozri v tomto zmysle rozsudok zo 16. apríla 2015, TMK Europe (C-143/14, EU:C:2015:236, bod 18). Z ustálenej judikatúry vyplýva, že článok 277 ZFEÚ vyjadruje všeobecnú zásadu, ktorá zaručuje každému účastníkovi konania, aby dosiahol zrušenie rozhodnutia, ktoré mu je adresované, právo incidenčne napadnúť platnosť aktov, ktoré sú právnym základom takého rozhodnutia, ak tento účastník konania *nemal právo* podľa článku 263 ods. 4 ZFEÚ podať priamu žalobu proti týmto aktom (rozsudok zo 6. marca 1979, Simmenthal/Komisia, 92/78, EU:C:1979:53, bod 39). Keďže IRISL podala svoju žalobu o neplatnosť na Všeobecný súd 7. februára 2014, teda tri mesiace a 26 dní po tom, čo boli kritériá z roku 2013 uverejnené v úradnom vestníku, spochybňovanie týchto kritérií v tejto žalobe by bolo oneskorené.

101 Pozri v tomto zmysle rozsudok Kala Naft bod 69.

102 Pozri body 101 a 102 napadnutého rozsudku.

103 Pre všeobecné úvahy v tejto súvislosti pozri bod 71 vyššie a nasl. V bode 78 vyššie je táto otázka preskúmaná osobitne vo vzťahu k skoršiemu kritériu a body 82 a 83 vyššie sú zamerané na neskoršie kritérium.

166. Práve preto, že kritériá z roku 2013 *nepredpokladajú* žiadne osobné, priame alebo nepriame, zapojenie odvolateľov do šírenia jadrových zbraní, pravdepodobne nebudú osobne spájané s konaniami, ktoré predstavujú nebezpečenstvo pre mier a medzinárodnú bezpečnosť. V dôsledku toho každá možná nedôvera voči odvolateľom, a teda strata dobrej povesti bude pravdepodobne menšia ako v prípade jednotlivcov alebo subjektov jasne označených za podporujúcich tento program. Keďže Súdny dvor už v zásade uznal, že poškodenie dobrej povesti a obmedzenia slobodného výkonu hospodárskej činnosti, ako aj práva vlastniť majetok takých osôb a subjektov, ktoré spôsobili opatrenia na zmrazenie aktív, nie sú neprimerané vzhľadom na sledované ciele, tvrdenie odvolateľov je potrebné odmietnuť. [104]

167. V zostávajúcej časti zastávam názor, že tvrdenie odvolateľov nedosahuje požadovaný prah dostatočnej jasnosti a odôvodnenia, ako to vyžaduje judikatúra. [105]

168. Navrhujem preto, aby Súdny dvor zamietol piatu výhradu ako neprípustnú alebo v každom prípade nedôvodnú.

Záver týkajúci sa prvého odvolacieho dôvodu

169. Vzhľadom na predchádzajúce úvahy navrhujem, aby bolo prvému odvolaciemu dôvodu vyhovené v rozsahu, v akom sa týka kritéria týkajúceho sa spoločnosti IRISL. Všeobecný súd sa tým, že v tomto zmysle nerozhodol, dopustil nesprávneho právneho posúdenia. Zostávajúcu časť prvého odvolacieho dôvodu je potrebné zamietnuť.

170. V dôsledku toho by mal Súdny dvor (i) v tejto súvislosti zrušiť rozsudok Všeobecného súdu zo 17. februára 2017 v spojených veciach T-14/14 a T-87/14, (ii) vyhlásiť kritérium týkajúce sa spoločnosti IRISL za neplatné a (iii) zrušiť opätovný zápis do zoznamu z roku 2013 v rozsahu, v akom bol založený na tomto kritériu.

Druhý odvolací dôvod: zrušenie opätovného zápisu do zoznamu z roku 2013

Prvá výhrada: zjavne nesprávne posúdenie pri konštatovaní, že kritériá pre zápis do zoznamu boli splnené

171. Na základe podrobného preskúmania (body 109 až 165 napadnutého rozsudku) Všeobecný súd konštatoval, že Rada sa nedopustila zjavne nesprávneho posúdenia, keď zahrnula mená odvolateľov do sporných zoznamov cez prijatie opätovného zápisu do zoznamu z roku 2013.

172. Svojou prvou výhradou odvolatelia tvrdia, že prostredníctvom opätovného zápisu do zoznamu z roku 2013 ich Rada vystavila opatreniam na zmrazenie aktív bez overenia, či boli zapojení do programu šírenia jadrových zbraní, alebo či oni sami predstavovali „súčasnú a budúcu ústrednú tému“ v tomto programe. Odvolatelia popierajú, že mali akúkoľvek spojitosť s týmto programom a kritizujú Všeobecný súd za to, že sa dopustil viacerých chýb vo svojich skutkových záveroch. V tejto súvislosti odvolatelia tvrdia, že Všeobecný súd neposúdil správne dôkaznú hodnotu svedeckých výpovedí, ktoré boli pripojené k ich žalobe pred týmto súdom. Dodávajú, že opätovný zápis spoločnosti IRISL do

104 Pozri vo vzťahu k dobrej povesti rozsudok zo 7. apríla 2016, Central Bank of Iran/Rada (C-266/15 P, EU:C:2016:208, body 53 a 54), a vo vzťahu k obchodnej činnosti rozsudok z 12. mája 2016, Bank of Industry and Mine/Rada (C-358/15 P, neuverejnený, EU:C:2016:338, body 55 až 57).

105 Pozri bod 50 vyššie.

zoznamu je protiprávny, pretože pri neexistencii akýchkoľvek nových skutočností je založený na rovnakých skutočnostiach, ako sú tie, na ktoré sa odvolávala Rada pri ich zápise do zoznamu v roku 2010. Konanie, ktoré sa pripísalo spoločnosti IRISL, nebolo dostatočne aktuálne, aby slúžilo ako podklad pre jej zápis do zoznamu.

173. Nijaké z týchto tvrdení ma nepresvedčilo.

174. Po prvé Súdny dvor v súvislosti s kritériom „byť vlastnený alebo kontrolovaný“ konštatoval, že prijatie opatrenia na zmrazenie aktív „nie je odôvodnené skutočnosťou, že tento vlastnený alebo kontrolovaný subjekt sa *sám zúčastňuje* na šírení jadrových zbraní“ a že preto také kritérium naznačuje, že Rada môže „zmraziť aktíva takéhoto subjektu *bez toho, aby sa kontrolovalo*, či sa tento subjekt sám osebe podieľa na šírení jadrových zbraní“ [106].

175. Túto judikatúru možno ľahko preniesť na iné kritériá založené skôr na objektívnych okolnostiach ako na individuálnom správaní osôb alebo subjektov, na ktoré sa vzťahujú reštriktívne opatrenia. Z toho vyplýva, že Všeobecný súd sa nedopustil žiadneho nesprávneho právneho posúdenia.

176. Po druhé, keďže odvolatelia najmä tvrdia, že nikdy neposkytli podporu pre program šírenia jadrových zbraní, v skutočnosti sa snažia o nové posúdenie skutkových okolností bez toho, aby tvrdili, že Všeobecný súd skreslil dôkaz, ktorý mu bol predložený.

177. Z ustálenej judikatúry Súdneho dvora vyplýva, že len Všeobecný súd má právomoc zistiť skutkový stav, okrem prípadu, keď by vecná nesprávnosť jeho zistení vyplývala z dokumentov v spise, ktoré mu boli predložené, a jednak tento skutkový stav posúdiť. Posúdenie skutkového stavu, s výnimkou prípadu skreslenia dôkazných prostriedkov, ktoré mu boli predložené, teda nie je právnou otázkou, ktorá by sama osebe podliehala preskúmaniu Súdneho dvora. [107] Toto tvrdenie je preto potrebné odmietnuť ako neprípustné.

178. Po tretie v rozsahu, v akom odvolatelia nesúhlasia so závermi Všeobecného súdu týkajúcimi sa dôkaznej hodnoty výpovedí určitých svedkov, z judikatúry Súdneho dvora vyplýva, že údajné nedodržanie pravidiel uplatniteľných v oblasti dokazovania predstavuje právnu otázku, ktorá je prípustná vo fáze odvolania. [108]

179. Všeobecný súd zohľadnil skutočnosť, že tieto výpovede poskytli jednotlivci zamestnaní spoločnosťou IRISL, ktorí mali manažérske funkcie. Konštatoval, že dôkaz týchto osôb musel byť preto považovaný za vlastné výpovede spoločnosti IRISL, najmä ak sa zváži, že tieto výpovede boli urobené na žiadosť spoločnosti IRISL v súvislosti s jej žalobou pred týmto súdom a adresované na tieto účely spoločnosti IRISL.

180. Všeobecný súd tak správne uplatnil judikatúru vyžadujúcu, aby bola overená pravdepodobná pravdivosť a vierohodnosť informácie, ktorú dokument obsahuje, pričom sa zohľadní najmä pôvod dokumentu, okolnosti jeho vypracovania, osoba, ktorej je určený, a otázka, či sa predložený dôkaz vzhľadom na svoj obsah zdá zmysluplný a dôveryhodný. [109] Tvrdenie odvolateľov je preto potrebné odmietnuť ako nedôvodné.

106 Pozri rozsudok Melli Bank, body 40 a 41 (kurzívou zvýraznila generálna advokátka).

107 Pozri rozsudok z 5. marca 2015, Ezz a i./Rada (C-220/14 P, EU:C:2015:147, bod 77).

108 Pozri okrem iného rozsudok vo veci Bertelsmann a Sony Corporation of America/Impala, C-413/06 P, EU:C:2008:392, bod 44 a citovanú judikatúru.

109 Pozri rozsudok z 26. septembra 2013, Centrotherm Systemtechnik/ÚHVT a centrotherm Clean Solutions (C-610/11 P, EU:C:2013:593, bod 39).

181. Po štvrté, ako odvolatelia správne poznamenávajú, dôvody tvoriace základ opätovného zápisu do zoznamu z roku 2013 sa javia byť v podstate totožné s tými, na ktoré sa Rada odvolávala pri zápise odvolateľov do zoznamu v roku 2010.

182. Táto skutočnosť je však nepodstatná. Neviem si predstaviť žiadne ustanovenie alebo zásadu práva Únie, ktorá by v zásade zabránila Rade v odvolávaní sa na rovnaké skutočnosti, ako sú tie, na ktoré sa odvolávala na účely pôvodného zápisu do zoznamu, keď rozhoduje o zachovaní reštriktívnych opatrení. Rada nie je povinná uviesť nové skutočnosti, kým skutočnosti, na ktorých je založený pôvodný zápis do zoznamu, sú podstatné a dostatočné pre ponechanie dotknutého účastníka konania na zozname. [110]

183. Reštriktívne opatrenia, ktoré Rada uplatňuje, aby riešila riziko medzinárodného terorizmu alebo určitých situácií v rôznych tretích krajinách, podliehajú vo všeobecnosti pravidelnému postupu preskúmavania. Ak by sa Rada s cieľom ponechať zápis do zoznamu nikdy nemohla naďalej odvolávať na rovnaké skutočnosti ako predtým, vo veľkom počte prípadov by jej bolo zabránené v pokračovaní v zápisoch dotknutých osôb a subjektov do zoznamu.

184. Či zápis do zoznamu z roku 2013 bol oprávnený, závisí od toho, či skutočnosti, na ktoré sa Rada odvolávala na účely týchto zápisov do zoznamu, boli dostatočne preukázané a či vyhoveli objektívnym kritériám stanoveným v kritériách z roku 2013.

185. Všeobecný súd sa teda bez toho, aby sa dopustil akéhokoľvek nesprávneho právneho posúdenia, domnieval, že samotné vymedzenie kritéria porušenia rezolúcií Bezpečnostnej rady predpokladá, že opätovný zápis do zoznamu nevyhnutne musel byť založený na konaní, ktoré predchádzalo dátumu tohto opätovného zápisu do zoznamu. [111] Všeobecný súd sa tiež nedopustil nesprávneho právneho posúdenia, keď preskúmal po prvé, či IRISL skutočne porušila rezolúciu Bezpečnostnej rady 1747 (2007) [112], a po druhé, či iní odvolatelia boli vlastnení alebo kontrolovaní spoločnosťou IRISL, konali v jej mene alebo jej poskytovali kľúčové služby. [113]

186. Po piate Všeobecný súd sa nedopustil nesprávneho právneho posúdenia, keď konštatoval, že na účely opätovného zápisu do zoznamu z roku 2013 bola Rada oprávnená odvolať sa na udalosti, ktoré sa uskutočnili pred štyrmi rokmi, teda v roku 2009, pretože boli dostatočne aktuálne. [114]

187. Dospela som k záveru, že prvú výhradu je potrebné zamietnuť.

Druhá výhrada: porušenie práva odvolateľov na obhajobu v konaní, na základe ktorého boli opätovne zapísaní do zoznamu

188. V bodoch 166 až 181 napadnutého rozsudku Všeobecný súd konštatoval, že Rada neporušila právo odvolateľov na obhajobu v konaní, ktoré predchádzalo prijatiu rozhodnutia o opätovnom zápise do zoznamu z roku 2013.

189. Vo svojej druhej výhrade odvolatelia tvrdia, že Všeobecný súd sa dopustil nesprávneho právneho posúdenia, keď nekonštatoval, že Rada porušila ich právo na vypočutie predtým, ako rozhodla o opätovnom zápise do zoznamu z roku 2013. Rada nemohla pochopiteľne zohľadniť nijaké z ich pripomienok, pretože o opätovnom zápise spoločnosti IRISL do zoznamu rozhodla dlho predtým, ako

110 Vzhľadom na osobitné okolnosti každej veci Rada môže byť niekedy, ale nie nutne vždy, povinná predložiť nový dôkaz. Pozri v tomto zmysle rozsudok z 26. júla 2017, Rada/LTTE (C-599/14 P, EU:C:2017:583, body 52 až 54).

111 Pozri bod 117 napadnutého rozsudku.

112 Pozri body 116 až 132 napadnutého rozsudku.

113 Pozri body 135 až 164 napadnutého rozsudku.

114 Pozri bod 117 napadnutého rozsudku. Pozri v tomto zmysle rozsudok z 18. júla 2013, Komisia a i./Kadi (C-584/10 P, C-593/10 P a C-595/10 P, EU:C:2013:518, bod 156).

prijala kritériá z roku 2013 a predtým, ako dostala pripomienky spoločnosti IRISL na list Rady, ktorým oznámila spoločnosti IRISL svoj zámer opätovne ju zapísať do zoznamu. Rada taktiež prijala opätovný zápis do zoznamu z roku 2013 predtým, ako odpovedala na pripomienky odvolateľov, a predtým, ako im poskytla dokumenty odôvodňujúce tieto opatrenia.

190. V prvom rade dôležitým okamihom pre posúdenie, či Rada dodržala právo odvolateľov na vypočutie, je dátum prijatia rozhodnutia o opätovnom zápise do zoznamu z roku 2013. Tvrdenie odvolateľov poukazujúce na hypotetický okamih, kedy Rada údajne „rozhodla“, že by prijala kritériá z roku 2013 a opätovný zápis do zoznamu z roku 2013, je založené na nepodložených tvrdeniach a je potrebné ho ako také odmietnuť.

191. V druhom rade z judikatúry vyplýva, že pri prijímaní aktu ukladajúceho reštriktívne opatrenia vo vzťahu k určitej osobe alebo subjektu Rada oznámi dôvody, z ktorých tento akt vychádza, čo najširšie buď v okamihu jeho prijatia, alebo prinajmenšom tak rýchlo, ako je to len možné po jeho prijatí, aby sa týmto osobám alebo subjektom umožnil výkon ich práva podať opravný prostriedok.[115] Predovšetkým v rámci prijatia rozhodnutia, ktorým sa ponecháva meno osoby alebo názov subjektu na zozname osôb alebo subjektov, ktorých sa týkajú reštriktívne opatrenia, musí Rada dodržať právo tejto osoby alebo tohto subjektu na predchádzajúci výsluch, ak proti nim uplatňuje v rozhodnutí týkajúcom sa ponechania zápisu ich mena na zozname nové dôkazy, a to dôkazy, ktoré neboli uvedené v pôvodnom rozhodnutí o zápise ich mena do tohto zoznamu.[116]

192. Všeobecný súd tým, že analyzoval obsah výmeny listov medzi Radou a odvolateľmi, zistil, že Rada sa odvolávala na v podstate totožné dôvody, ako sú tie, ktoré boli oznámené odvolateľom vo vzťahu k ich pôvodnému zápisu do zoznamu v roku 2010 a že oznamovanie splnilo všetky požiadavky vyplývajúce z judikatúry pred prijatím opätovného zápisu do zoznamu z roku 2013.[117]

193. Napokon, na rozdiel od toho, čo tvrdia odvolatelia, Rada nie je povinná pred prijatím opatrení na zmrazenie aktív odpovedať na pripomienky zúčastnených osôb na list Rady oboznamujúci túto stranu o jej zámere zapísať túto stranu do zoznamu a oznamujúci zúčastnenej osobe navrhované dôvody pre zápis do zoznamu.

194. Dospela som k záveru, že druhú výhradu je potrebné zamietnuť.

Tretia výhrada: porušenie zásad právnej sily rozhodnutej veci, právnej istoty, ochrany legitímnej dôvery a zásady **ne bis in idem,** *ako aj práva na účinný prostriedok nápravy*

195. V bodoch 183 až 199 napadnutého rozsudku Všeobecný súd konštatoval, že prijatím opätovného zápisu do zoznamu z roku 2013 Rada neporušila zásady *právnej sily rozhodnutej veci*, právnej istoty, ochrany legitímnej dôvery a zásadu *ne bis in idem*, ani právo odvolateľov na účinný prostriedok nápravy.

196. Na podporu tejto výhrady odvolatelia predkladajú len jedno tvrdenie. Tvrdia, že Rada tým, že sa na účely ich opätovného zápisu do zoznamu z roku 2013 odvolávala na rovnaké skutočnosti, ako sú tie, ktoré slúžili ako základ pre zápis do zoznamu z roku 2010, zrušeným v rozsudku Všeobecného súdu z roku 2013, konala v rozpore s týmito zásadami.

115 Pozri v tomto zmysle rozsudok zo 16. novembra 2011, Bank Melli Iran/Rada (C-548/09 P, EU:C:2011:735, bod 47 a citovaná judikatúra).

116 Pozri rozsudok z 18. júna 2015, Ipatau/Rada (C-535/14 P, EU:C:2015:407, bod 26). Hoci sa táto judikatúra týka skôr *zachovania* reštriktívnych opatrení, ako *pôvodného zápisu do zoznamu*, podstatným tu je: opätovným zápisom do zoznamu z roku 2013 Rada zachovala skôr existujúce reštriktívne opatrenia, aj keď vo vzťahu k trom odvolateľom (IRISL, Irano Misr Shipping Co. a Rahbaran Omid Darya Ship Management Co.) tak urobila na základe nového kritéria.

117 Pozri body 170 až 180 napadnutého rozsudku.

197. Rada sa v skutočnosti odvolávala na rovnaký skutkový základ pri zápise odvolateľov do zoznamu v roku 2010 a pri ich opätovnom zápise do zoznamu v roku 2013. Okrem toho, zatiaľ čo IRISL, Irano Misr Shipping Co. a Rahbaran Omid Darya Ship Management Co. boli zapísané do zoznamu na základe novozavedených kritérií, ďalší odvolatelia boli zapísaní do zoznamu po druhýkrát na základe kritéria totožného s tým, na ktoré sa odvolávalo v roku 2010. [118]

198. Už som v týchto návrhoch dospela k záveru, že zásada *ne bis in idem* sa neuplatňuje v rámci reštriktívnych opatrení. [119] Taktiež som dospela k záveru, že zásada *právnej sily rozhodnutej veci* nezabraňuje Rade v tom, aby sa odvolávala na rovnaké kritériá v spornej situácii [120] a že pre kritériá na uplatňovanie opatrení na zmrazenie aktív je charakteristické, že sa môžu odvolať na predchádzajúce správanie alebo situáciu. [121]

199. Pre úplnosť dodám, že v súlade so zásadou *tempus regit actum* súdne preskúmanie zákonnosti opätovného zápisu do zoznamu z roku 2013 súdmi Únie pozostáva z overenia, či skutočnosti, na ktoré sa odvolávala Rada, z právneho hľadiska dostatočne odôvodňovali prijatie rozhodnutia o opätovnom zápise do zoznamu z roku 2013 od 26. novembra 2013. [122]

200. Skutočnosť, že Rada sa 26. júla 2010 neúspešne odvolávala na určité skutočnosti na účely zápisov do zoznamu z roku 2010, jej sama osebe nezabraňuje v tom, aby sa oprávnene odvolávala na tieto rovnaké skutočnosti 26. novembra 2013 s cieľom opätovného zapísania odvolateľov do zoznamu na základe kritérií z roku 2013.

201. Pre opatrenia prijaté v rámci SZBP je tiež charakteristické, že podliehajú pravidelnému preskúmaniu a môžu byť opakovane uplatňované v nasledujúcich obdobiach. To je najmä prípad, keď napriek skoršie uplatneným reštriktívnym opatreniam *sa* geopolitická situácia *nevyvíja*, alebo, niekedy po prechodnom zlepšení, sa vyvíja v smere, ktorý je protichodný k sledovaným cieľom.

202. V prvom uvedenom prípade je potrebné Rade umožniť *naďalej* uplatňovať nevyhnutné opatrenia, aj keď sa situácia nezmenila, ak skutočnosti, ktoré tvoria základ pre zachovávanie reštriktívnych opatrení, naďalej odôvodňujú ich uplatňovanie v čase ich prijatia, [123] najmä, že skutočnosti sú ešte stále dostatočne aktuálne. [124] V druhom uvedenom prípade je potrebné, aby Rada mohla opätovne zaviesť už skôr zrušené alebo dočasne pozastavené kritériá a opatrenia na zmrazenie aktív, nehľadiac na to, či sa osobná situácia subjektov medzičasom vyvíjala.

203. Účelom opätovného zápisu do zoznamu z roku 2013 tu bolo naďalej tlačiť na Irán a v skutočnosti stupňovať tento tlak práve preto, že dosiaľ uplatnené opatrenia sa ukázali ako neúčinné.

204. Ak by Rada nemohla pokračovať v uplatňovaní opatrení na zmrazenie aktív na osoby alebo subjekty už zapísané do zoznamu okrem prípadu, že sa právna alebo faktická situácia dotknutých osôb alebo subjektov podstatne zmenila negatívnym spôsobom alebo v prípade, že sa Rada dozvedela o novom dôkaze, svojvoľne a neodôvodnene by to obmedzilo jej právomoc.

118 Pozri poznámku pod čiarou 78 vyššie.

119 Pozri bod 107 a nasl. vyššie.

120 Pozri bod 93 a nasl. vyššie.

121 Pozri body 117 až 128 vyššie.

122 Pokiaľ ide o úroveň súdneho preskúmania materiálnej zákonnosti v tejto súvislosti, pozri rozsudok z 18. júla 2013, Komisia a i./Kadi (C-584/10 P, C-593/10 P a C-595/10 P, EU:C:2013:518, bod 119).

123 Pozri rozsudok z 15. novembra 2012, Al-Aqsa /Rada a Holandsko/Al-Aqsa (C-539/10 P a C-550/10 P, EU:C:2012:711, bod 82).

124 Pozri judikatúru citovanú v poznámke pod čiarou 114 vyššie.

205. Zápisy do zoznamu z roku 2010 boli zrušené pre formálne chyby.[125] V tomto kontexte rozsudok Všeobecného súdu z roku 2013 s prihliadnutím jednak na zásadu *právnej sily rozhodnutej veci*, ako aj na článok 266 ZFEÚ *sám osebe* nepredstavuje prekážku pre opätovné zapísanie do zoznamu.[126] Ako Všeobecný súd správne konštatoval, zrušenie aktu pre formálne a procesné vady sa nijako nedotýka práva inštitúcie, ktorá je autorkou tohto aktu, prijať nový akt, vychádzajúc z rovnakých skutkových a právnych okolností, z akých vychádzal zrušený akt, pokiaľ tento raz dodrží formálne a procesné pravidlá, ktorých porušenie bolo odsúdené, a pokiaľ je legitímna dôvera dotknutých osôb riadne dodržaná.[127] Rozhodnutie o opätovnom zaradení prijaté na základe tých istých dôvodov, aké boli použité pri prvom zaradení dotknutých subjektov, môže byť preto postačujúce na odôvodnenie uvedeného zaradenia, ak sú uvedené dôvody z právneho hľadiska dostatočne podložené dôkazmi predloženými Radou.[128]

206. Už vyššie v týchto návrhoch som dospela k záveru, že skutočnosť, že opätovné zapísanie do zoznamu môže viesť k opätovnému zavedeniu opatrení na zmrazenie aktív napriek zrušeniu opatrení prijatých už skôr, neovplyvňuje sama osebe právo odvolateľov na účinný súdny prostriedok nápravy.[129]

207. Podobne nič nebráni tomu, aby sa po úplnom preskúmaní uskutočnenom v tento neskorší dátum Rada domnievala, že rovnaké skutočnosti spĺňajú kritérium, ktoré je odlišné od kritéria, na ktoré sa už skôr odvolávala, a teda nanovo odôvodňujú uplatňovanie opatrení na zmrazenie aktív na tomto novom základe.[130] V tejto súvislosti pripomínam, že stačí, aby aspoň jeden z dôvodov, na ktorý sa odvoláva a ktorý je sám osebe dostatočný na odôvodnenie tohto aktu, bol podložený.[131]

208. Dospela som preto k záveru, že Všeobecný súd sa nedopustil nesprávneho právneho posúdenia, keď rozhodol v tomto zmysle v bode 189 napadnutého rozsudku. Tvrdenie odvolateľov, že opätovný zápis do zoznamu z roku 2013 je protiprávny, pretože bol prijatý na základe rovnakých kritérií a/alebo rovnakých skutkových a právnych okolností ako zápisy do zoznamu z roku 2010, preto nemôže uspieť.

209. Ďalšie tvrdenia odvolateľov sú abstraktným uvedením odvolacích dôvodov, a preto nespĺňajú požiadavky prípustnosti.[132] Dospela som preto k záveru, že tretiu výhradu je potrebné zamietnuť.

125 Pozri moju analýzu o účinkoch rozsudku Všeobecného súdu z roku 2013 v bodoch 103 až 106 vyššie. Uvedená situácia sa teda podstatne líši od tej, ktorú analyzoval generálny advokát Tančev vo svojich návrhoch vo veci National Iranian Tanker Company/Rada (C-600/16 P, EU:C:2018:227, body 96 až 102).

126 Pozri v tomto zmysle rozsudok z3. septembra 2008, Kadi a Al Barakaat International Foundation/Rada a Komisia (C-402/05 P a C-415/05 P, EU:C:2008:461, bod 374).

127 Pozri v tomto zmysle rozsudok z 23. októbra 2008, People's Mojahedin Organization of Iran/Rada (T-256/07, EU:T:2008:461, bod 75), proti ktorému odvolanie nebolo podané a v ktorom Všeobecný súd odkázal na závery v bode 65 rozsudku z 12. decembra 2006, Organisation des Modjahedines du peuple d'Iran/Rada (T-228/02, EU:T:2006:384), ktorým Všeobecný súd zrušil predchádzajúci zápis dotknutého subjektu do zoznamu.

128 Pozri rozsudky z 13. novembra 2014, Hamcho a Hamcho International/Rada (T-43/12, neuverejnený, EU:T:2014:946, bod 108), proti ktorému odvolanie nebolo podané, a z 26. októbra 2016, Hamcho a Hamcho International/Rada (T-153/15, EU:T:2016:630, bod 66), proti ktorému odvolanie nebolo podané.

129 Pozri body 140 a 141 vyššie.

130 Pozri analogicky rozsudok zo 6. marca 2003, Interporc/Komisia (C-41/00 P, EU:C:2003:125, bod 31). To vyplýva zo skutočnosti, že zrušený akt je vypustený z právneho poriadku a tvorca tohto aktu je postavený do pôvodnej situácie s cieľom prijatia náhrady aktu.

131 Pozri rozsudok z 18. júla 2013, Komisia a i./Kadi (C-584/10 P, C-593/10 P a C-595/10 P, EU:C:2013:518, bod 119). Pozri tiež rozsudok zo 14. marca 2017, Bank Tejarat/Rada (T-346/15, neuverejnený, EU:T:2017:164, bod 38).

132 Pozri bod 50 vyššie.

Štvrtá výhrada: porušenie zásady proporcionality

210. Na podporu svojej výhrady týkajúcej sa údajného porušenia zásady proporcionality odvolatelia tvrdia, že Všeobecný súd neskúmal, či ich zápis do zoznamu bol primeraný sledovaným cieľom. Tvrdia, že ich zápis do zoznamu je neprimeraný, pretože nie je založený na akomkoľvek konaní vzťahujúcom sa na program šírenia jadrových zbraní alebo na akejkoľvek spojitosti s iránskou vládou. Z toho dôvodu tiež zjavne tvrdia, že Všeobecný súd v bode 209 napadnutého rozsudku nesprávne zastával názor, že dopad na ich dobrú povesť a obchody nebol neprimeraný.

211. Žiadne z týchto tvrdení nepovažujem za presvedčivé.

212. Všeobecný súd správne odkázal na ustálenú judikatúru, podľa ktorej zásada proporcionality vyžaduje, aby prostriedky stanovené v ustanovení práva Únie boli primerané na dosiahnutie legitímnych cieľov sledovaných dotknutou právnou úpravou a nešli nad rámec toho, čo je potrebné na ich dosiahnutie. [133]

213. Pri skúmaní proporcionality opatrení na zmrazenie aktív je dôležité pripomenúť ich cieľ a kontext, v ktorom sú prijímané.

214. Ciele opatrení, o ktoré ide v tejto veci, som rozoberala skoršie v týchto návrhoch. [134]

215. Pokiaľ ide o ich kontext, tieto opatrenia sú súčasťou odpovede Únie na početné správy Medzinárodnej agentúry pre atómovú energiu a veľkého množstva rezolúcií Bezpečnostnej rady. Boli prijímané postupne. Každé nasledujúce opatrenie bolo odôvodnené nedostatkom úspechu opatrení prijatých skoršie. Z tohto postupu založeného na progresii obmedzenia práv v závislosti od účinnosti opatrení vyplýva, že ich proporcionálnosť je v zásade preukázaná. [135]

216. Skoršie v týchto návrhoch som taktiež rozoberala účinky opatrení na dobrú povesť a obchodnú činnosť odvolateľov. [136]

217. Na rozdiel od toho, čo tvrdia odvolatelia, Všeobecný súd vo veľkej miere preskúmal každý z týchto prvkov. [137]

218. Odvolatelia neuviedli žiadne tvrdenie, ktoré by bolo schopné preukázať, že z dôvodu ich osobitnej situácie alebo charakteristických znakov ich sporné opatrenia na zmrazenie aktív neprimerane ovplyvnili a že preto judikatúra citovaná v bode 215 vyššie by mala byť odlišná a neuplatňovať sa na nich.

133 Pozri rozsudok z 15. novembra 2012, Al-Aqsa/Rada a Holandsko/Al-Aqsa (C-539/10 P a C-550/10 P, EU:C:2012:711, bod 122).

134 Pozri body 67 a 68 vyššie.

135 Pozri rozsudok Kala Naft, bod 126.

136 Pozri bod 159 a nasl. vyššie.

137 Vo vzťahu ku *kontextu* opatrení, pozri body 63, 66 a 67 napadnutého rozsudku; vo vzťahu k *cieľom* sledovaným predmetnými opatreniami, pozri body 68 až 71 a 74 až 76; pokiaľ ide o zásadu proporcionality všeobecne, pozri body 72, 73 a 77; a napokon, pokiaľ ide o údajne neprimeraný dopad predmetných opatrení na majetok a obchod odvolateľov, pozri body 204 až 210 napadnutého rozsudku.

219. Napokon, už vyššie v týchto návrhoch som dospela k záveru, že Rada mohla oprávnene stanoviť kritériá pre zápis do zoznamu, ktoré nevyžadovali nijakú priamu spojitosť medzi odvolateľmi a programom šírenia jadrových zbraní alebo iránskou vládou.[138] Pri uplatňovaní takýchto kritérií preto Rada nebola vo svojej podstate povinná overiť, či samotná dotknutá osoba alebo subjekt prispieva k rizikám, ktoré sa tieto kritériá snažia riešiť.[139] Nemožno preto Všeobecnému súdu vytýkať, že obmedzil svoje preskúmanie zákonnosti opätovného zápisu do zoznamu z roku 2013 na objektívny test, či odvolatelia splnili príslušné kritériá.

220. Dospela som k záveru, že štvrtú výhradu je potrebné zamietnuť.

221. V dôsledku toho je druhý odvolací dôvod potrebné zamietnuť v celom jeho rozsahu.

O trovách

222. Z vyššie uvedeného vyplýva, že sa domnievam, že Súdny dvor by mal vyhovieť prvému odvolaciemu dôvodu vo vzťahu ku kritériu týkajúcemu sa spoločnosti IRISL, ktoré je stanovené v kritériách z roku 2013. Opätovný zápis do zoznamu z roku 2013 by mal byť preto zrušený v rozsahu, v akom sa týka 10 spoločností.

223. Samotná IRISL je v zmysle článku 138 ods. 1 Rokovacieho poriadku Súdneho dvora v spojení s článkom 184 ods. 1 tohto rokovacieho poriadku účastníkom konania, ktorý vo veci nemal úspech, a preto je potrebné uložiť jej povinnosť znášať svoje vlastné trovy konania. Ostatní odvolatelia sú v zmysle týchto ustanovení účastníkmi konania, ktorí vo veci mali úspech.

224. Rada mala úspech vo vzťahu ku spoločnosti IRISL, ale nemala úspech vo vzťahu k zostávajúcim 10 spoločnostiam. Navrhujem, aby podľa článku 138 ods. 1 a 3 Rokovacieho poriadku Súdneho dvora v spojení s článkom 184 ods. 1 tohto rokovacieho poriadku bola Rade uložená okrem povinnosti nahradiť trovy konania 10 spoločností aj povinnosť znášať všetky svoje vlastné trovy konania.

225. V súlade s článkom 140 ods. 1 v spojení s článkom 184 ods. 1 Rokovacieho poriadku Súdneho dvora Komisia, ktorá vstúpila do konania ako vedľajší účastník na podporu Rady, by mala znášať svoje vlastné trovy konania.

Návrh

226. S prihliadnutím na všetky predchádzajúce úvahy navrhujem, aby Súdny dvor:

– vyhovel prvému odvolaciemu dôvodu vo vzťahu ku kritériu týkajúcemu sa osôb a subjektov (i) vlastnených alebo kontrolovaných spoločnosťou IRISL, (ii) konajúcich v mene spoločnosti IRISL alebo (iii) poskytujúcich spoločnosti IRISL kľúčové služby, stanoveného v článku 20 ods. 1 písm. b) rozhodnutia 2010/413 a článku 23 ods. 2 písm. e) nariadenia č. 267/2012,

– zrušil v tejto súvislosti rozsudok Všeobecného súdu zo 17. februára 2017 v spojených veciach T-14/14 a T-87/14,

– vyhlásil toto kritérium za neplatné,

138 Pozri body 174 a 175 vyššie.

139 Pozri v tomto zmysle analogicky rozsudok Melli Bank, body 77 až 80, kde Súdny dvor zdôraznil, že pristúpením k takému *dodatočnému preskúmaniu* „či sa (subjekt spĺňajúci kritérium byť vlastnený) mohol s nezanedbateľnou pravdepodobnosťou podieľať na obídení účinkov opatrení prijatých voči jej materskému subjektu“ sa Všeobecný súd dopustil nesprávneho právneho posúdenia.

– zrušil rozhodnutie Rady 2013/685/SZBP z 26. novembra 2013, ktorým sa mení rozhodnutie 2010/413/SZBP o reštriktívnych opatreniach voči Iránu a vykonávacie nariadenie Rady (EÚ) č. 1203/2013 z 26. novembra 2013, ktorým sa vykonáva nariadenie (EÚ) č. 267/2012 o reštriktívnych opatreniach voči Iránu, v rozsahu, v akom sa týka iných odvolateľov ako spoločnosti Islamic Republic of Iran Shipping Lines,

– zamietol zostávajúcu časť odvolania ako nedôvodnú,

– uložil spoločnosti Islamic Republic of Iran Shipping Lines povinnosť znášať svoje vlastné trovy konania,

– uložil Rade povinnosť znášať svoje vlastné trovy konania a nahradiť trovy konania odvolateľov iných ako spoločnosti Islamic Republic of Iran Shipping Lines, a

– uložil Komisii povinnosť znášať svoje vlastné trovy konania.